

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 < 05 >
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 < 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 18.

A h a t á s.

Ha egy-egy igazi, Isten kegyelméből való szónokot hallgattunk, nem vonhatjuk ki magunkat a beszéd hatása alól, s ha a szavakat el is feledjük később, de meg marad az érzés, melyet a szónok felébresztett bennünk.

Apponyi beszédjének nem muló a hatása. Teljes diadalt aratott a házban, teljeset, még önmaga felett is.

Huszonöt éves politikai nyílt szereplésére hivatkozott Apponyi egy sértő közbe kiáltás után és ez a hivatkozás oly önérzetes volt, akár csak e szavakat mondta volna: Ki fedd meg engemet politikai bűnről? Senki sem válaszolt, sőt párt tekintetben ellenfele, a másik tisztelt nevű férfit, Bartha rá szólott a közbe kiáltóra: »ne bánjatok úgy vele mint Bánffyval«.

És Apponyi tovább beszélt. Elfeledte a választás botrányait, nem jutott eszébe a sok befektetés, amivel intencióját kísérte idáig a kormány, félre dobta az alkalmat, hogy egy gyújtó beszéddel lehetlenné tegye a kormányt, még népszerűségével sem törődött, — mert a haza érdekében így látta jónak.

Apponyi annyiszor volt kínálgatva

fuzióval, annyiszor lett volna alkalma kormányra jutni, hogy még a rágalom sem gyanusíthatja őt arról, hogy beszédje olyan — haza beszélés lett volna.

Mi pedig még jobban megerősödünk meggyőződésünkben, melyet napokkal ez előtt, e helyen hangoztattunk, hogy nem a zelótáskodás, hanem a komoly hazaszeretet eszközli a hon javát.

Lehetetlen, hogy ez a beszéd a király füleibe is el ne jutna, a királyéba, kinek egyik országa, melyben olyannyira bizott, a szét züllés útján van, a másik pedig, Magyarország, a kamarilla rövidlátó bamba politikai felfogása szerint a rebellhundok földje, mint erős konszolidált ország hüen kitart a törvényes alapon az óriási kísértések dacára is. Lehetetlen, hogy észre ne venné a király, hogy nem csak Mária Terézia idejében, nem csak Napoleonnal szemben, de mindig és mindenkor hü és megbízható a magyar és népei közül csakis a magyar.

Mert az Apponyi beszédje, hisszük, hogy az obstrukcióra is fog hatni, hisz ki az a politikus a házban, kinek jobban lehetne hinni, mint neki? És ki ne nyugodhatnék meg, hogy nincs jogfeladás a kormány mostani javaslataiban, ha Apponyi nem lát benne jogfeladást, az az Apponyi, ki a kikerülhetetlennek látszó

fuzió előtt a magyar katonai iskolákról mondott beszédet és zárta el, mint akkor hitték, maga elől örökre a kormányra juthatást ezen elvi kérdések miatt?

Hiszük, hogy a király füle meghallja ezt a beszédet, szeme meglátja a szónokot, bölcsesége mérlegre teszi a most bizalmával kitüntetett kormány elnököt és Apponyit és aki könnyebbnek találta, azt félre dobja az értékesebbért.

Magában a szabadelvű pártban is ilyenfélét sejtnek. A miniszterek gratulálnak Apponyinak, Tisza siet bókolni előtte, a párt oszlopos tagjai itt is ott is hangoztatják, hogy Apponyi gróf mai felszólalása nem hosszú idő alatt a pártviszonyok egészségesebb alakulásának is kiinduló pontja lehet.

És erre az új párt alakulásra nagy szükség van. A kormánypárt számbeli túlsúlya mellett is képtelennek bizonyult a válság elhárítására, a Kossuth-párt nagyon elvesztette a nemzet bizalmát a kormányhoz való szívós dörgölözése folytán, a többi pártok pedig kicsinyek számban.

A klikk-rendszer dominál a házban és a korrupció lép hova tovább a meggyőződés helyébe. Ezért kellene Apponyi a hatalom élére, mert nekünk közömbösek a pártok, nekünk az a fő, hogy tiszta

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

A beragasztott kép.

Irta: Prigl Olga.

A kis szalon egyik fantasztikus zugában nagy japáni legyezők, csipkés levelű páfrányok közé voltak csoportosítva a fényképek festői elrendezésével. Fehérváiu asszonyok, kiknek szeme versenyt ragyogott gyémántjaikkal, könnyű estélyi ruháikban, bővös-bájos mosolylyal ajkaikon. Ábrándos nézésű fiatal leányok, tarkítva egy-egy vasalt ruhás czilinderes gigerlivel, — csipke bóbítás bébék, amoretteknek maszkírozott fiúcskák. Kissé hátrább, nagy keretes képen egy jókedvű pezsgőző kompánia. Magasra emelik rajta a karsu poharakat, — kaczag az egyik, a másik is. Furcsa fehér foit világít a szögletében, hosszú, vékony alakot takar a ráragasztott se-lyempapiros. A kis Bekényné ép most kapta le róla a szemét s neki jól álló kecses borzongással sugja oda a társnőjének:

— Nem értem Emmi, hogy nem pusztítja el ezt a képet egészen. A szegény Léky olyan rajta mint egy kísértet . . .
 — No csakugyan, igazán bizarr gondolatai vannak Emminek.

Bekényné félig aláhunyta szemét s hátra-
 vetett fejmozdulattal szorítja összebb a keskeny szájszéleit. Szinte látszanak az apró gyöngy fogai, a mint ajkába harap.

A théat szervirozták apró asztalkákon s engem a bőbeszédű Gál Gusztival osztottak együvé. Mint vidékinek, nekem adták az elsőbbséget.

— Mondja csak, — kérdeztem tőle hirtelen, miért ragasztották be azt az alakot azon a vidám képen? Heccezből, vagy valami jelentősége van?

Gál Gusztai elkomolyodott.
 — Szomorú történet, nem ide való, — mondta csendesesen.

Szörnyen dolgozott bennem a kíváncsiság:
 — De mondja el, kérem . . .

— Magok lányok mind ilyenek, nem tagadhatják meg a nemöket, — felelte s halkan szörpölgette a théáját.

— A szegény Léky, — kezdte utóbb, de talán olvasott is akkortájt a lapokban a városi banksikkasztásról? Nagy port vert fel abban az időben.

— Ah, — emlékeztem vissza. a ki meglötte magát?

Gál Gusztai intett a fejével.
 — S ha ismerte volna milyen fiú volt!

— Gavallér volt minden izében, a hány asszony, leány mind bolondult utána.

— S aztán? . . .

— A sorsát senki el nem kerülheti. Ha Léky gavallérnak született is, ki tehetett róla, hogy a fizetése meg csekély volt hozzá. Pedig a világ követelte a gavallért minden áron, — most meg követ dobnak rá s még az emléket is eltörölik.

Rongyos három forinton kezdte előbb, rovatot vezetett róla pontosan. Fokról fokra haladt tovább, mert az aféle pénz olyan mint a lavina, egyre többet sodor magával. Mig utóbb napfényre kerül minden.

— S maga is elítéli?

Gál Gusztai komoly meggyőződéssel ejtette ki:
 — Nem.

A társaság zszibongott. A fiatal hölgyek felváltva zongorához ültek, Gál Gusztit Bekényné intette magához. Az aztán úgy lefoglalta, hogy hozzám se juthatott többé s nem diskurálhattunk tovább a szegény Lékyról.

Másnap délre terveztem elutazásomat. Azon este váratlanul még egy csomó vidéki vendég érkezett s a különben tág lakás tömve volt. Szinte borzongás futott rajtam keresztül, hogy a nagynéném számomra a kis szalont rendezte be hálószobának.

A lámpát nem is mertem eloltani, csak

Kapható csakis

REICHARD áruházában
 Nagyvárad fő-utca
 a marburgi czipő-gyár egyedüli főraktára.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Egy pár gyermek gumi czipő (kalocsni) 80 kr.
 Egy pár női gumi czipő (kalocsni) 1 frt 25 kr.
 Egy pár férfi gumi czipő (kalocsni) 1 frt 50 kr.

Uri és női czipők, valamint legújabb divatu nyakkendők mélyen leszállított árban.

szívet és bölcs fejet lássunk a miniszteri bársony székben, a párt program ügyis mindig csak forma, a lényeg az ember.

P—y.

A fővárosi lapok Apponyiról.

Arról a hatalmas szónoklatról, melyet tegnapelőtt Apponyi mondott a Házban, a fővárosi lapok tegnapi számaikban kivétel nélkül a legelőkelőbb helyen — vezércikkben foglalkoznak.

Ami a beszéd tartalmát és politikai tendenciáját illeti, arra nézve az egyes lapok — már a különböző pártszínezetük alapján is — többé-kevésbé eltérőleg nyilatkoznak. S ez a dolog természetéből is folyik.

Azonban, a mi Apponyi t magát, szereplését, céljait és intenczióit illeti, az előtt elismeréssel hajol meg mindegyik lap, kivétel nélkül.

A sine ira et studio politikus mintaképét látják benne, aki nemzetének szolgál s a kitől távol áll az a szennyos önérdék, a mi a politikai szereplést oly sok esetben s annyi másnál befolyásolja s teljes elismeréssel adóznak annak a nagy államférfinak, a ki nem él az önként kínálkozó kedvező alkalmakkal s nem saját javát látja első sorban irány adónak, hanem elveit, melyeket közel 30 évi politikai szereplése óta mindig és mindenkor hirdetett, tudása, ambíciója és tehetsége minden erejével.

Az alábbiakban adjuk egyenként a legkiválóbb lapok véleményeit, rövid kivonatokban.

A Pester Lloyd: Apponyi tegnapi beszédjének páratlan varázsa, az élő szó által keltett pillanatnyi benyomás megszűnt már, de hatása és befolyása még sokáig érezhető lesz a politikai körök ténykedésén, — s az abban megnyilatkozó felfogás a hatalmas államférfiu felfogása lesz, javarészt. — — — — Az ünnepezt szónok számtalanszor ragyogtatta már ékesszólását; de tegnapi diadalához nem hasonlítható egyetlen eddigi sikere sem. S ezt a nagy diadalt éppen álláspontja igaz és őszinte voltának tulajdonítjuk. — — — — Nem osztjuk ugyan tökéletesen a vámkérdés megoldásáról mondott nézetét, — mert a mi felfogásunkkal ellenkezik, — de habozás nélkül kifejezést adunk azon nézetünknek, hogy Apponyi mai szereplése legkevésbé alapul az önérdéken. Nem magának, hanem az országnak tett szolgálatot. S hogy nem pusztán pártérdekből emelt szót, azt fényesen beigazolta be-

szédével. S megvagyunk arról is győződve, hogy ezt a beszédet nem nyeli el sem a nyilvánosság, sem a pártarcok zaja, mert messze kiható érvényű az, ami a beszédben van, — s szívből óhajtjuk bár beállana már egyszer az a mindenek fölött kedvező fordulat, hogy Apponyi tehetségét a meddő oppozíció és rekriminális helyett a pozitív alkotásra használna és fordítaná.

A Budapesti Tagblatt: Deák és Andrassy óta nem látott ily fényes napot a magyar parlament, mint aminő a tegnapi volt. — — — — S arra lehet méltán büszke Apponyi is és pártja is, hogy politikai ellenfeleik is kivétel nélkül meghajoltak a remek szónoklat alapigazsága, hatása és szépsége előtt. Nagy diadala az Apponyinak, ki ezt a napot politikai szereplése legszebb napjának tarthatja joggal s a mely napot a nemzet vörössel jelezhet meg, — s méltán mert nem közönséges nap volt. — — — — S mikor kimondjuk, hogy nagyon tévednek azok, akik Apponyi mai szereplése mögött holmi személyes törekvést, avagy nyílt ajánlközést látnak, — a mely távol áll Apponyi tól — — — — ki mondjuk azt is, hogy legszebb jutalmát, a melyre egyedül számot tart, nem fogja soha nélkülözni: s ez az a becsülés és szeretet, melylyel iránta a magyar nemzet viseltetik.

Az Országos Hirlap: Ugy szólott, ahogy a korekt pártvezérnek, az alkotmányosság, a magyar közjog bajnokának beszélnie kellett. És beszélt úgy, mint ahogy beszélnie kellett olyan politikusnak aki nemcsak a törvénytárból kodifikált jogot látja, de azt a törvényt is, mely Európa közvéleményében van elfogadva, szentesítve, Magyarország mostani és jövődő helyzete, sulya felől.

A korrek pártvezér kijelentette, hogy nincsen bizalommal a kormány iránt, hogy várja az időt, a számadás óráját, amikor felelősségre lehet majd vonni a kabinetet azokért a hibákért, mulasztásokért amelyek — a nemzeti párt itélete szerint megselekedett. Nem a kormányhoz közeledett, de az ország nagy érdekeinek tett szolgálatot. Nem a kormányon akart segíteni, de el akarja háritani a veszedelmeket, amelyek előállának, ha a miniszterelnök javaslata december végeig törvényerőre nem emelkednek.

A nemzet osztatlan elismerése bebizonyítja majd, hogy méltó és nagy dolgot mivel az, aki a pártpolitika érdekeit feláldozza a haza érdekeinek.

A Pesti Hirlap: Viharokról mondják, hogy megtisztítják a levegőt. Ma a politikai atmoszféra egy ragyogó szép naptól tisztult meg. E ragyogó szép napnak eseménye a gróf Apponyi Albert beszéde volt.

Amint a legtöbb esetben a forma a lényeg, — úgy Apponyi beszédének mai külső hatása is híven

tükrözi vissza e beszéd tartalmát, értékét. E külső hatás nagysága nemcsak abból állt, hogy a szabadelvű párt is frenetikus tapsokkal kísérte a nemzeti párt vezérének fejtegetéseit és kijelentéseit, hanem sokkal inkább állott abból, hogy a függetlenségi párt abbahagyva a harczi kisérleteket, bármily nagy fölindulás között is, de némán és önmagára erőszakolt nyugalommal hallgatta végig Apponyit.

Nagy és komoly politikai esemény volt Apponyi mai beszéde, s ha ennek a beszédnek hatása az országra is oly nagy lesz, mint a képviselőháza volt, akkor az obstrukció a közvéleménynek kényszerítő hatalma alatt fog összetörni.

De bármi legyen is az eredmény és a következmény, *Apponyi nagyot tett ma.* Mint államférfi az ellenfél meggyőzésében, — és mint ember, az önelgyőzésben. Övé ma a jól megérdemelt *pálmá* mely *«sub pondere crescit.»*

A Magyarország: Apponyi mai beszéde, mint mindig, úgy ma is igen szép és formás volt. Nagyobb hatást tett a szabadelvű párton, mint saját pártján, bár pártja sem hagyta cserben kiváló és nagy talentumu vezérét. Akkor pedig, midőn egy közbeszólásra reflektálva, Apponyi kijelentette, hogy *őt mindig a tiszta meggyőződés vezérte,* az egész Ház készséggel elismerte ezen állítás teljesen igaz voltát.

Apponyit a hatalom sohasem csábította, szinte tulságos ridegséggel utasított vissza minden alkalmat, a mikor a hatalom polezára juthatott volna. Annyi ridegséggel, amennyi egy államférfiu részéről már nem csak nem indokolt, de meg sem engedhető. Mert minden államférfiúnak egyetlen törekvése csak az lehet, hogy saját elveit, fölfogását és kormányzati ideáit az életben megvalósítsa. Ezért kell neki a kormányra törekednie, nem személyes hiúságból, de eszméinek és céljainak sikere érdekében.

Apponyi azonban önzetlenségének akarta csak tanujelét adni, a mikor még addig a határig sem ment el a hatalom keresésében, a meddig elmenni nemcsak joga, de szerintünk kötelessége is lett volna.

Ki volna tehát olyan botor, hogy Apponyinak bármely föllépést a hatalomrajutás vagy a hatalomra való törekvés gyanújával illesse? *Mi, akik ebben a kérdésben teljes ellentétben állunk vele, sem jóhiszeműségét, sem meggyőződésének tisztaságát még csak érinthetőnek sem tartjuk.*

A Nemzet: A nemzeti párt vezérének tegnapi beszéde, mint szónoki feladat is, a legnehezebbek közül való volt.

Sietünk kijelenteni, hogy Apponyi gróf beszéde tiszta helyzetet teremtett minden irányban, még saját maga irányában is. *Nincs e beszédben*

lecsavartam kissé. Szüntelen Léky járt az eszembe százféle alakban. Láttam kiterítve fej nélkül, majd a kétségbeesés örületében. Szép, szenvedő arcza volt később s lázas, szerelmes tekintete. Tüzes lehelletét éreztem az arcomon s nem mertem megmozdulni. Félve nyitottam fel a szememet. A kis szalon selyemdraperiás csipkefüggönyein kísérteties fényvel szűrődött be a hold sugara, küzködve a lámpa gyér világosságával. Sötét árnyékot rajzolt a csipkés páfránylevél, mint valami sirkoszoru halottak éjszakáján. Kis fénylő kerek tárgyon rezgett utóbb s homlokomon izzadságcseppek verődtek ki a félelemtől. Gyorsan fölcavartam a lámpát s magamra kaptam a ruháimat. Reszketett minden tagom s csak ledobtam magam egy fotelba. Valahány rém-mese, — mind eszembe jutott. Az elátkozott vár-termek falain megmozdult ósok képei, a mint komoly, méltóságteljes arczal lépnek ki a keretből, — subog a ruhájok selyme. Majd meg a kandallók története, — mert azon keresztül is nagyon szeretnek a szellemek megjeleni. Átsuhannak a lángon, az ő testüknek nem árt, csak még fehérebbek lesznek. Káprázó szemeim előtt mintha csakugyan megmozdult volna a kandalló arannyal zománczozott figurái.

Hirtelen föl salá kezdtem sétálni s egyszerre valami kemény tárgyra léptem. Nagyot pattant abban a pillanatban.

Meglepetve vettem fel égő kis arany medalliot. A Bekényné nyakán láttam, — tisztán emlékeztem rá. A házja lepattant s pár szál összekötött fekete haj s egy nagyon apró betű-

vel beirt lap hullott ki belőle. Nem tehetek róla, de elolvastam s aztán ha regényirő volnék, mint alkalmas témából nagy bonyodalmat keritenék, — de így csak egyszerűen mondom el:

A szegény Léky szerelmes volt Bekénynébe, kinek a férje szintén bankhivatalnok volt. A rovatolt pénzüsszegekre nem is Lékynek volt szüksége, hanem inkább Bekénynek, kinek a felesége touletjei nagynn sokba kerültek. A korszó addig járt a kutra, míg eltörött — s a vizsgálatot megindították. Léky azt a kis arany medalliot adta emlékül az asszonynak, abban írta meg, hogy magára vállal mindent. A Bekényék becsülete tiszta maradt, mert hisz a halottra bármit könnyen rá lehet fogni.

... Derengett, csöndes volt az egész ház s magam se tudom, hogy hogy történt, de addig néztem a képen azt a mulatós, pezsgőző kompaniát, míg a könnyű selyem papiros a Léky szimpatikus alakjáról a Bekényné szép, kihívó arczára került. Önkénytelen tettem, — nem tudom észrevették-e. A kis beirt papirlapot egy szál gyufával égettem el, — ne olvassa el más s a kis medalliot visszatettem a szönyegre.

Hazautaztam a temető kanyarulatánál négy vagy öt kocsis siklott ki s én magam is alapos sérülést kaptam a kezemen.

Sokszor jutott az óta eszembe: vajjon nem-e a szegény Léky bosszúja volt, aki még az átlótt fejével is a szép kaczer asszonyokról álmódott.

Megszegett eskü.

Írta: Vörös Lajos.

A sötétülő szobában csendesen egymáshoz simulva ülnek a boldog szerelmesek. A komor ónémet butorokkal tele rakott szoba egy templom hajójához hasonlít, legalább úgy találja a leány e perczen, mikor édes eskük hangzanak imádottja és imádója ajkáról.

— Szeretlek, szeretlek, esküszöm a jó Istenre, ki veled összehozott, hogy szeretlek s nem hagylak el a sirig. Enyém lész és én senki másé.

— Óh istenem, milyen boldog is vagyok! susogja önkéntelenül a leány s még jobban odasimul a férfiu kebeléhez.

S míg szöke fürtös fejét ott pihenteti, gondolatai elszállnak, visszaszálnak a multba s maga előtt látja Gézát, ki akkor még nem volt hozzá olyan jó, olyan szelid és a ki akkor még nem is szerette őt.

S a kis leány mind görcösebben szoritja magához a fiatal embert, mintha félne, hogy az egyszerre eltűnik mellőle s félelmét szavakba is önti.

— Oh, ha mindez csak álom lenne!

— Ella, való ez, édes, legédesebb való!

— Milyen nehéz is e valót elhinnem. Hogy is ne! mikor olyan csunya, rideg s szívet tépő volt reám nézve csak egy év előtt is a való, mely most tehetetlenül szép.

semmi, a mit félre lehetne érteni. A politikai helyzet minden szeglete tisztán látszik e szónoklat világításában.

Daczára azonban annak, hogy ily körülmények között továbbra is nélkülözniük kell Apponyi értékes támogatását s bele kell törődnünk abba a gondolathoz, hogy őt és pártját ezentúl is politikai ellenfeleink táborában fogjuk tisztelhetni: mindazáltal e pillanatban eltekintünk az egyéni érzelvényektől minden gyengéjétől és örömmel gratulálunk a nemzeti párt vezérének tegnapi hazafias és őnzetlen eszelekedetéhez.

Ha Apponyi, a sürin röpkedő szélbéli közbeszólásoktól kihozva sodrából, arra hivatkozott, hogy könnyebb feladat lett volna neki is ellenezni, minsem elfogadni a javaslatot: nyugtassa meg önmagát, az az önéret, hogy a legszebb győzelmek egyike: önmagunkat győzni le a haza válságos napjaiban.

A Magyar Ujság: Szolgálat volt ez a beszéd, a mit az országnak tett, eme szolgálatát ismerjük el tiszta szívből és mondunk érte köszönetet. — Apponyi Albert mai szereplése ragyogó példaadás volt mindenkinek: miképen kell az ellenzék padokon, politikai ellenfél léteire is, megajánlani az ország nagy érdeke előtt s ennek megőrsében résztvenni. — Valóban, a helyzet oly komoly, hogy minden politikusként, ha komolyan veszi államférfiúi mivoltát, a lelkiismeretétől kell tanácsot kérnie, nem pedig politikai párt-felfogásától. Apponyi ezt megtegte és lelépve a pártpolitika alantasabb piederstábjáról, megnőtt a nemzet becsülésében.

Az Alkotmány pedig így ír: Apponyi tegnapi beszéde óta a Bánffy-kabinet csak provizórius jelleggel bír. A fuzió a küszöbön van, sőt javaslat mar meg is történt. Tisza Kálmán fuziója nem történt olyan válságos viszonyok között, mint a milyenek között készült Apponyi. Azért Tisza beszéde, a melyvel 1875-ben előkészítette kormányra jutását, korintsem volt olyan jelentőségű, mint Apponyi tegnapi beszéde.

S végül óvja Apponyit a fuziótól. Vissza kell utasítania — ugymond — a kísértés kelyhét, hogy annak nedje meg ne mérgezze azt a jobb korzakot, a mikor talán az ő becsületes elveinek érvényesítésére is alkalom kínálkozik.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 18.

Láng Lajos elnök féltizenegy órakor nyitotta meg az ülést. Bejelenti, hogy a főrendiház tudomásul veszi a zárszámadásról szóló jelentést.

— Már megint a multra gondolsz?

— Ne haragudj érte Géza, de sokszor eszembe jut az a bálfi jelenet. Eszembe jut, mikor párnám közé bujok s noha fáradtnak érzem magam, nem hagy álmodni s eszembe jut ilyenkor, mikor karjai között vagyok s nem enged binni . . .

— De Ella!

— Hogy is történt. Ott álltam a terem közepén, néztem Vilmát, ki gyönyörűen lejtett Lehotzky hadnaggyal. Őn is mellettem állt s nézte . . . nézte, mert őt perczezel előbb őn kérte fel s kosarat kapott . . . Én már akkor is szerettem magát s nagyon sajnáltam, hogy Vilma oly kegyetlen önhöz. Oda fordultam önhöz s vigasztalni igyekeztem, nagyon bárgyu lehetett az én naiv szívem vigasztalása, mert magát haragra lobbantotta. Azzal akartam, én bohó, vigasztalni, hogy megmondtam, miszerint ne számítson Vilmára, mert az nem szereti őnt. És őn akkor . . . akkor azt mondta sértően és daczosan:

Én pedig magát nem tudnám szeretni, Ella kisasszony, soha! . . .

— Bolond voltam akkor, Ellácskám édes, mert hisz látod, hogy szeretlek, milyen végtelenül szeretlek és esküszöm, hogy örökké szeretlek . . . nem hagyjak el soha . . .

Égészen setét lett a szoba s nem lehetett megkülömböztetni a tárgyakat. És Ella egyszerre világosnak találta, gyertyák százai égtek, oltárt látott maga előtt s ő maga ott térdelgett

Folytatták az

Önálló rendelkezésről

szóló javaslat általános tárgyalását.

A néppárt állásfoglalását a javaslati szemben Mócsi Antal fejtette ki. A néppárt — ugymond — megszavazza a javaslatot magasabb politikai érdekből. A kormány álláspontját, amelyvel épp a kiegyezés kérdésben eljár, hibáztatja ugyan, mert ennek a következménye, hogy az osztrákok követeléseit olyan tulajdonságok, azt azonban még sem tarthatja megengedhetőnek, hogy az ország érdekeit kormánybuktatásra használják fel. A néppárt inkább ma kíváná Bánffy bukását, mint holnap, de óvakodni kell attól, hogy amikor a fűrészítő vizet kiöntjük, véletlenül a gyereket azzal együtt ki ne dobjuk. (Derűtség.) A javaslatot elfogadják.

Várossy Gyula az Ugron-párt álláspontját fejté ki. Nemi akarja e kérdéssel kapcsolatban a Bánffy kormányral szemben a bizalmi kérdést fölvetni, habár ez a tárgy önként kínálkozik. Mert a javaslat förgője a kormány hatalmi érteke. És most, ezeknek a hatalmi értekeknek a legszélesebb kihasználása után méltán kérdezzhetjük, hogy van-e hazairulás? . . .

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy épp erről a helyről hangzott el a minap az elnöki figyelmeztetés, hogy ez a szó nem a parlamentbe való.

Hentaller Lajos: Hiszen nem mondta senkire se. Ne fessék az ördögöt a faira! (Derűtség.) (Igazán van! fölkialítások a függetlenségi és néppártiról.)

Várossy Gyula: Kijelenti, hogy ő sem személyt, sem testületet sérteni nem akart. De mégis bebizonyítja, hogy hazairulásról igenis lehet szó. Ezután tíz percig definiálja a különböző árusításokat és végül kijelenti, hogy a kormány is visszaélt azokkal a jogokkal, amelyekkel az ország állítólagos bizalma a kezébe letett. És mi ez? . . . A feleletet nem adja meg — ugymond — erre a kérdésre, de aki akarja, az elérheti. A fenyegetőzésektől, hogy a parlamentet feloszlatják, ő és a függetlenségi párt meg nem riad. A kormány az ő hűtlen sáfárkodásának a gyalázatát reánk akarja kenni és . . .

Elnök: A képviselő urat ezért a kifejezésért rendrentasítom.

Várossy Gyula ezután hirtelen áttért a nemzetiségi kérdés tárgyalására a kormány álláspontjának a bírálata, amelyből szintén csak az tűnik ki, hogy a kormány mindent csak a hatalmi érdekeiért tesz. Fölolvass ennek a bizonyítására egy levelet, amelyet egy román lelkésztől kapott, aki arra kéri, hogy ajánljon

Gézájával a pap előtt . . . Pedig csak a lámpát hozta be a cseléd.

* * *

Hét hó mult el azóta s Ellát egyedül találjuk a komor szobában. Nem látja már templomhoz hasonlóan a négy falat, inkább találja kriptához hasonlóan. De a kriptában halottak vannak s az ő szive él, vérzik s fáj.

Könnyeivel fűrészti a pamlagot, hol néhány hét előtt még együtt ültek Ella és ő . . . kit most, mint esküszegőt nemcsak gyűlölnie, de megvetnie kell. Nem az fáj neki, hogy boldogtalanná tette, mert hisz az volt ő mikor még nem szerette, hát csak újra az lett mikor már nem szereti, de gyalázatosságot lát az esküszegésben s ez fáj, ez őli olyan nagyon.

A földön széjjel tépett papirdarabok hevernek. Szegény leány nagy bajjal összerakja újra s zokogva olvassa el újra meg újra.

Mélyen tisztelt Ella kisasszony!

Nem vagyok méltó szerelemre. Sokáig késtem és haboztam, hogy önnök ezt bevaljam. Vagyok, voltam s maradok a régi, könnyelmű fiú, ki nem tudja felfogni ez élet komoly oldalát s nem tudja megbecsülni az igaz szerelmet értékét. Esküszegő leszek ugyan, de inkább leszek jellemtelen ön előtt, minsem tönkre teszem önt, kit legalább is tisztetek. Ezért kérem feledjen el s irtson ki szívéből.

Spányi Géza.

neki egy jóra való függetlenségi lapot. Kijelenti végül, hogy a javaslatot sem általánosságban, sem részletekben el nem fogadja és hozzájárul Kossuth Ferencz határozati javaslatához. (Helyeslés a függetlenségi oldalán).

Ezután az elnök öt perc szünetet ad.

A szünet után

Hegedüs Sándor szólalt fel: A javaslat annak köszönheti létrejöttét, hogy önálló rendelkezési jogunkkal élünk keil. A javaslatba föl kellett venni a kormány utasítását, mert az alaptörvény utasítást nem foglal magában.

Hentaller: Korrigálja Deákot.

Hegedüs: Téved Bartha Ödön, mikorenek ellenkezőjét állítja, mert a kiegyezési törvény csak elvi kijelentéseket tartalmaz, de ezeket tisztán ki is fejezi. Ha az önálló vámterület tényleg létesül, az nem jelentheti azt, hogy a vámszövetség létesítésére vonatkozó jogunkat, a kiegyezési törvényben megirt alkotmányos módon többé nem érvényesíthessük. (Zaj). Az se áll, hogy ez a javaslat nováció. Ez egyszerűen törvényadta jogunknak az önálló rendelkezés alapján való érvényesítése. (Zaj: Halljuk! Halljuk!)

Polonyi Géza: Ide forduljon, ne a kormány-párt felé. Így nem értjük!

Láng Lajos elnök (csenget): Csendet kérek!

Hegedüs: Kettős feladatunk: mi történjék a jelenben és mia jövőben? Kossuth Ferencz, képviselőtársam azt mondja, hogy 1898. január 1-ére intézkedni kell. Igaz, hogy a határozati javaslatának végső pontja már megközelíti a gyakorlati feladatot, hogy a kormány tegyen átmeneti intézkedéseket. Ő a statusquót egyenesen megtagadja. Pedig arra szükségünk van. (Ellentmondás bairól). Így vagyunk a jelenre nézve, nézzük most a jövőt.

Május elsejéig van az elvi kérdések el nem döntése. A törvényjavaslat nagyobb köteleltségeket szab a kormányra, mint Kossuth Ferencz képviselőtársam határozati javaslata. Azért azt hiszem, hogy a szabályozás idejére vonatkozó pontot törölhetik. Minden költségvetési vitánál a baloldaliak az önálló vámterület egyedül üdvözítő volta mellett érveltek. Mi a közös vámterület fanatikus hívei nem vagyunk, csak azt kívánjuk, hogy az átmeneti intézkedések megtéssenek. Kossuth Ferencz-czel szemben abban már más véleményen vagyok, a mit a gyáriparról, mezőgazdaságunkról és ipari fejlődésünkről mondott.

Nekünk 3 nagy külföldi állammal van olyan szerződésünk, mely úgy van stipulálva, hogy a legnagyobb kedvezményeket kell nyújtanunk. Ha már most felbontjuk a Ausztriával való viszonyt, akkor Ausztriával szerződést kell

— Megcsalt, itt hagyott! zokogja a leány s könnyben uszó szemei előtt újra megelevenedik a régi kép, a bálfi jelenet.

— Tudhattam volna! Minek is hittem neki . . .

* * *

Pedig Géza jobban szerette Ellát s jobban szereti mint valaha. Ő is kriptának látja a maga szobáját, melynek pamlagain bundák, vákosok s pokróczok között ül kimerülten, beteg. Előtte kis asztalán orvosságok és köpő csésze . . . Beteg szegény fiú, nagyon beteg, gyógyíthatatlan. Nem csak a szive, de a melle . . . tüdeje is beteg s csak azért fáj a szive is olyan nagyon.

Hagyakoriaton hűtötte meg magát. A menekülő ellenséget kellett üldözni s futólépésben mentek kilométereken át. Mikor megálltak, egy öreg asszonyt látott maga előtt, ki a katópáknak citromos vizet és hűsítőket árult. A főhadnagy megrémült e boszorkány szuró pillantásától, önkéntelenül összeresztent, de azután mégis odalépett hozzá s megivott egy pohár hűsítőt.

Ez tette mellbeteggé. Sokáig feküdt ágyon és hallálal küzdve. De megmaradt az életnek, csak hogy beteg tüdővel, korhadó mellel.

Így nősüljön és így vegye el ezt a szép leányt? Nem! inkább lesz jellemteien, gyalázatos ember Ella szemében.

Ezért írta meg azt a levelet. Így szegte meg esküjét . . .

semmi, a mit félre lehetne érteni. A politikai helyzet minden szeglete tisztán látszik e szónoklat világlátásában.

Daezára azonban annak, hogy ily körülmények között továbbra is nélkülözünk kell Apponyi értékes támogatását s bele kell törődnünk abba a gondolatba, hogy őt és pártját ezentul is politikai ellenfeleink táborában fogjuk tisztelhetni: mindazáltal e pillanathban eltekintünk az egyéni érzékenységek minden gyengeségétől és örömmel gratulálunk a nemzeti párt vezérének tegnapi hazafias és önzetlen cselekedetéhez.

Ha Apponyi, a sűrűn röpkedő szélbali közbeszólásoktól kihozva sodrából, arra hivatkozott, hogy könnyebb feladat lett volna neki is ellenezni, mintsem elfogadni a javaslatot: nyugtassa meg önérzete. Az az önérzet, hogy a legszebb győzelmek egyike: önmagukat győzni le a haza válságos napjaiban.

A **Magyar Ujság**: Szolgálat volt ez a beszéd, a mit az országnak tett, eme szolgálatát ismerjük el tiszta szívből és mondunk érte köszönetet. — Apponyi Albert mai szereplése ragyogó példaadás volt mindenkinek: miképpen kell az ellenzéki padokon, politikai ellenfél léteire is, meghajolni az ország nagy érdeke előtt s ennek megővésében résztvenni. — Valóban, a helyzet oly komoly, hogy minden politikuskak, ha komolyan veszi államférfiúi mivoltát, a lelkiismeretétől kell tanácsot kérnie, nem pedig politikai pártfelfogásától. Apponyi ezt megtette és lelépve a pártpolitika alantosabb piederstájáról, megnőtt a nemzet becsülésében.

Az **Alkotmány** pedig így ír: Apponyi tegnapi beszéde óta a Bánffy-kabinet csak provizórius jelleggel bír. A fuzió a küszöbön van, sőt javarészt már meg is történt. Tisza Kálmán fuziója nem történt olyan válságos viszonyok között, mint a milyenek között készül Apponyié. Azért Tisza beszéde, a melylyel 1875-ben előkészítette kormányra jutását, korántsem volt olyan jelentőségű, mint Apponyi tegnapi beszéde.

S végül óvja Apponyt a fuziótól. Vissza kell utasítania — ugymond — a kísértés kelyhét, hogy annak nedűje meg ne mérgezze azt a jobb korzakot, a mikor talán az ő becsületes elveinek érvényesítésére is alkalom kínálkozik.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 18.

Láng Lajos elnök féltizenegy órakor nyitotta meg az ülést. Bejelenti, hogy a főrendiház tudomásul veszi a zárszámadásról szóló jelentést.

— Már megint a multa gondolsz?

— Ne haragudj érte Géza, de sokszor eszembe jut az a báli jelenet. Eszembe jut, mikor párnám közé bujok s noha fáradtnak érzem magam, nem hagy álmodni s eszembe jut ilyenkor, mikor karjai között vagyok s nem enged binni . . .

— De Ella!

— Hogy is történt. Ott álltam a terem közepén, néztem Vilmát, ki gyönyörűen lejtett Lehotzky hadnagygyal. Ön is mellettem állt s nézte . . . nézte, mert öt perczet előbb ön kérte fel s kosarat kapott . . . Én már akkor is szerettem magát s nagyon sajnáltam, hogy Vilma oly kegyetlen önhöz. Oda fordultam önhöz s vigasztalni igyekeztem, nagyon bárgyu lehetett az én naiv szívem vigasztalása, mert magát haragra lobbantotta. Azzal akartam, én bohó, vigasztalni, hogy megmondtam, miszerint ne számítson Vilnára, mert az nem szereti önt. És ön akkor . . . akkor azt mondta sértően és daczosan:

Én pedig magát nem tudnám szeretni, Ella kisasszony, soha! . . .

— Bolond voltam akkor, Ellácskám édes, mert hisz látod, hogy szeretlek, milyen végtelenül szeretlek és esküszöm, hogy örökké szereltek . . . nem hagylak el soha . . .

Egészen setét lett a szoba s nem lehetett megkülömböztetni a tárgyakat. És Ella egyszerre világosnak találta, gyertyák százai égtek, oltárt látott maga előtt s ő maga ott térdelt

Folytatták az

önálló rendelkezésről

szóló javaslat általános tárgyalását.

A néppárt állásfoglalását a javaslattal szemben **Mócsi Antal** fejtette ki. A néppárt — ugymond — megszavazza a javaslatot magasabb politikai érdekből. A kormány álláspontját, amelylyel épp a kiegyezés kérdésben eljár, hibáztatja ugyan, mert ennek a következménye, hogy az osztrákok követelése olyan tulmagasak. Azt azonban még sem tarthatja megengedhetőnek, hogy az ország érdekeit kormánybuktatásra használják fel. A néppárt inkább ma kívánna **Bánffy** bukását, mint holnap, de óvakodni kell attól, hogy amikor a fűrésztő vizet kiöntjük, véletlenül a gyereket azzal együtt ki ne dobjuk. (Derűtség.) A javaslatot elfogadja.

Várossy Gyula az **Ugron-párt** álláspontját fejté ki. Nem akarja e kérdéssel kapcsolatban a Bánffy kormányral szemben a bizalmi kérdést fölvetni, habár ez a tárgy önként kínálkozik. Mert a javaslat főrugója a kormány hatalmi érdeke. És most, ezeknek a hatalmi érdekeknek a legszélesebb kihatásánál után méltán kérdezzük, hogy van-e hazaárulás? . . .

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy épp erről a helyről hangzott el a minap az elnöki figyelmeztetés, hogy ez a szó nem a parlamentbe való.

Hentaller Lajos: Hiszen nem mondta senkire se. Ne fessék az ördögöt a falra! (Derűtség.) (Igaza van! fölkialtások a függetlenségi és néppárttól.)

Várossy Gyula: Kijelenti, hogy ő sem személyt, sem testületet sérteni nem akart. De mégis bebizonyítja, hogy hazaárulásról igenis lehet szó. Ezután tíz perczig definiálja a különböző árulásokat és végül kijelenti, hogy a kormány is visszaélt azokkal a jogokkal, amelyek az ország állítólagos bizalma a kezébe letett. És mi ez? . . . A feleletet nem adja meg — ugymond — erre a kérdésre, de aki akarja, az elérheti. A fenyegetőzésektől, hogy a parlamentet feloszlatják, ő és a függetlenségi párt meg nem riad. A kormány az ő hűtlen sáfarkodásának a gyalázatát reánk akarja kenni és . . .

Elnök: A képviselő urat ezért a kifejezésért rendreutasítom.

Várossy Gyula ezután hirtelen áttért a nemzetiségi kérdés tárgyalására, amelyből szintén csak az tűnik ki, hogy a kormány mindent csak hatalmi érdekeiért tesz. Fölolvasson ennek a bizonyítására egy levelet, amelyet egy román lelkészről kapott, aki arra kéri, hogy ajánljon

Gézájával a pap előtt . . . Pedig csak a lámpát hozta be a cseléd.

* * *

Hét-hó mult el azóta s Ellát egyedül találjuk a komor szobában. Nem látja már templomhoz hasonlóan a négy falat, inkább találja kriptához hasonlóan. De a kriptában halottak vannak s az ő szíve él, vérzik s fáj.

Könyveivel fűrészi a pamlagot, hol néhány hét előtt még együtt ültek Ella és ő . . . kit most, mint esküszegőt nemcsak gyűlölnie, de megvetnie kell. Nem az fáj neki, hogy boldogtalanná tette, mert hisz az volt ő mikor még nem szerette, hát csak újra az lett mikor már nem szereti, de gyalázatosságot lát az esküszegésben s ez fáj, ez őli olyan nagyon.

A földön széjjel tépett papirdarabok hevernek. Szegény leány nagy bajjal összerakja újra s zokogva olvassa el újra meg újra:

Mélyen tisztelt Ella kisasszony!

Nem vagyok méltó szerelemre. Sokáig késtem és haboztam, hogy önnek ezt bevaljam. Vagyok, voltam s maradok a régi, könnyelmű fiú, ki nem tudja felfogni ez élet komoly oldalát s nem tudja megbecsülni az igaz szerelem értékét. Esküszögő leszek ugyan, de inkább leszek jellemtelen ön előtt, mintsem tönkre tegyem önt, kit legalább is tiszteltek. Ezért kérem feledjen el s irtson ki szívéből.

Spányi Géza.

neki egy jóra való függetlenségi lapot. Kijelenti végül, hogy a javaslatot sem általánosságban, sem részletekben el nem fogadja és hozzájárul **Kossuth Ferencz** határozati javaslatához. (Helyeslés a függetlenségi oldalon).

Ezután az elnök öt percz szünetet ad.

A szünet után

Hegedüs Sándor szólalt fel: A javaslat annak köszönheti létrejöttét, hogy önálló rendelkezési jogunkkal élünk kell. A javaslatba föl kellett venni a kormány utasítását, mert az alaptörvény utasítást nem foglal magában.

Hentaller: Korrigálja Deákot.

Hegedüs: Téved Bartha Ödön, mikor ennek ellenkezőjét állítja, mert a kiegyezési törvény csak elvi kijelentéseket tartalmaz, de ezeket tisztán ki is fejezi. Ha az önálló vámtérület tényleg létesül, az nem jelentheti azt, hogy a vámszövetség létesítésére vonatkozó jogunkat, a kiegyezési törvényben megirt alkotmányos módon többé nem érvényesíthessük. (Zaj). Az se áll, hogy ez a javaslat nováció. Ez egyszerűen törvényadta jogunknak az önálló rendelkezés alapján való érvényesítése. (Zaj: Halljuk! Halljuk!)

Polonyi Géza: Ide forduljon, ne a kormány-párt felé. Így nem értjük!

Láng Lajos elnök (csenget): Csendet kérek!

Hegedüs: Kettős feladatunk: mi történjék a jelenben és mia jövőben? Kossuth Ferencz, képviselőtársam azt mondja, hogy 1898. január 1-ére intézkedni kell. Igaz, hogy a határozati javaslatának végső pontja már megközelíti a gyakorlati feladatot, hogy a kormány tegyen átmeneti intézkedéseket. Ő a statusquót egyenesen megtagadja. Pedig arra szükségünk van. (Ellentmondás balról). Így vagyunk a jelenre nézve, nézzük most a jövőt.

Május elsejéig van az elvi kérdésnek el nem döntése. A törvényjavaslat nagyobb kötelességeket szab a kormányra, mint Kossuth Ferencz képviselőtársam határozati javaslata. Azért azt hiszem, hogy a szabályozás idejére vonatkozó pontot törölhetik. Minden költségvetési vitánál a baloldaliak az önálló vámtérület egyedül üdvözítő volta mellett érveltek. *Mi a közös vámtérület fanatikus hivei nem vagyunk*, csak azt kívánjuk, hogy az átmeneti intézkedések megtéssenek. Kossuth Ferencz szemben abban már más véleményen vagyok, a mit a gyáriparról, mezőgazdaságunkról és ipari fejlődésünkről mondott.

Nekünk 3 nagy külföldi állammal van olyan szerződésünk, mely úgy van stipulálva, hogy a legnagyobb kedvezményeket kell nyújtanunk. Ha már most felbontjuk a Ausztriával való viszonyt, akkor Ausztriával szerződést kell

— Megcsalt, itt hagyott! zokogja a leány s könyben uszó szemei előtt újra megelevenedik a régi kép, a báli jelenet.

— Tudhattam volna! Minek is hittem neki . . .

* * *

Pedig Géza jobban szerette Ellát s jobban szereti mint valaha. Ő is kriptának látja a maga szobáját, melynek pamlagain bundák, vankosok s pokróczok között ül kimerülten, betegen. Előtte kis asztalán orvosságok és köpőcsésze . . . Beteg szegény fiú, nagyon beteg, gyógyíthatatlan. Nem csak a szíve, de a melle . . . tüdeje is beteg s csak azért fáj a szíve is olyan nagyon.

Hadgyakorlaton hűtötte meg magát. A menekülő ellenséget kellett üldözni s futólépésben mentek kilométereken át. Mikor megálltak, egy öreg asszonyt látott maga előtt, ki a katonáknak citromos vizet és hűsítőket árult. A főhadnagy megrémült e boszorkány szuró pillantásától, önkéntelenül összerendezte, de azután mégis odalépett hozzá s megivott egy pohár hűsítőt.

Ez tette mellbeteggé. Sokáig feküdt étellel és hallálal küzdve. De megmaradt az életnek, csak hogy beteg tüdővel, korhadó mellel.

Igy nősüljön és így vegye el ezt a szép leányt? Nem! inkább lesz jellemtelen, gyalázatos ember Ella szemében.

Ezért írta meg azt a levelet. Így szegte meg esküjét . . .

kötnünk, még pedig — saját kölcsönös érde-
künkben — igen kedvezményes feltételekkel —
igen, de a külföldi államokkal is kötelezve va-
gyunk 6 évig a legkedvezményesebb feltételeket
is megtartanunk. (Viharos kiáltások a szélsőba-
lon: Hát a külföldtől tesszük függővé az önálló
vámterületet?)

Elnök folyton cseppet.

Óriási láрма.

A jobboldal helyesel.

Madarász Imre zajosan Hegedüs felé kiabál.

Elnök: Madarász képviselő urat rendre-
utasítom. (Eljenzés a szélsőbalon. Madarász
hajlong).

Hentaller: Melyik Madarászt? Imrét vagy
Józsefet?

Elnök: Hentaller képviselő urat rendre-
utasítom. (A szélsőbal éljenzi Hentallert).

Hegedüs Sándor: Megvédi Lukács minisz-
tert ama támadások ellen, melylyel a pénzü-
gyi bizottságban állítólag mondott beszédjeért
támadták. Nem mondta a miniszter, hogy min-
denkorra veszélyesnek tartja az önálló vámté-
rületet, csakis ez idő szerint.

Kiáltások a szélsőbalon: Bizza rá, hogy
mit mondott!

Hegedüs: A miniszter, mióta ismerik,
mindig lelkiismeretesen teljesítette hazafiúi kö-
telességét. (Zaj balfelől, éljenzés jobbról) s most
is kötelessége volt óvatosságra inteni a nem-
zetet! — Bánffy bizott az ellenzék ha-
zafiságában (gunyos kiáltások a szélsőbalon) az
egyikben nem is csalódott, Apponyi fényes be-
szédében bebizonyította hazafiságát. (Eljenzés
jobbról). Beszédje végén kívánja, hogy mint ezer
év előtt a magyarok huj! huj! kiáltással rohan-
tak elő: most is azt tessék. Rohanjanak is, de
ha a haza érdeke kívánja álljanak meg. (Taps
jobbról).

Polónyi és Bánffy közt rövid polémia tá-
madt, mert Polónyi czukoradóbéli interpellá-
ciójára Bánffy nem akart válaszolni. Várossy
interpellált még azután az öreg honvédek
ügyében, mire Bánffy röviden felelt.

Esküdtszéki tagok 1898-ban.

— Akik a sajtóperekben döntenek. —

A nagyváradai sajtóbiróságnál a jövő évben
működő esküdteteket már kisorsolta a dr. Bu-
lyovszky József polgármester elnökle-
te alatt Szählender Károly és Nyiry György
tagokból álló bizottság.

Nagyjában a régiek az esküdték a jövő
évben is, alig néhány új név van közte.

A jövő évi esküdték a következők:

Az I. negyedben (január—márczius): Kappel
György, Kaczián Károly, Hollósy Dezső, dr.
Gyémánt Jenő, Nagy Ignác, Jelinek Ferencz,
Tóth Zsigmond, Plander Sámuel, Farkas Izi-
dor, Weisz Gábor, Gelicze Antal, Beczkay La-
jos, Bach Nándor, Mátéh Lajos, Réz Mihály,
Vágási Imre, Beleznay Antal, Ehrlich Ignác,
Kiss Elek, Ländler Ferencz, dr. Mártonffy Bog-
dán, Kádár János, Palkovits Imre, Nozáky Ru-
dolf, Stern Hermann, Patta Manó, Ujfalussy
Dezső, Gilreiner Adolf, Rosenthal Mór, Elő
János, dr. Makay Pál, Puskás Lajos, Wachsmann
Albert, ifj. Tóth Ferencz, Fazekas Imre, Keledi
József.

A II. negyedben (április—június): Stettner
István, id. Rimanóczy Kálmán, Milibák József,
dr. Radó Ignác, Fleischacker Gyula, Sonnen-
feld Adolf, Osterlamm Ármán, Harsányi József,
Déry János, Hoványi Géza, Steiner M. Albert,
Müller Salamon, Mihály Adolf, dr. Várady
Zsigmond, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Csobánecz
Lajos, Sziádky Ernő, dr. Márkus László, Zám-
bory László, Poynár János, Léderer Dávid,
Weisz Károly, Andriská Károly, Karger Sán-
dor, Rendes Vilmos, Leitner Lajos, Aufrecht
Mór, ifj. Berger Sámuel, Fekete Sándor, Prop-
per N. János, Stark Gyula, Balázsovits Jenő,
Váradi Mór, Miskolczy Barna, Schindler Adolf,
Paczauer József.

A III. negyedben (július—szeptember): Szűs
Izsó, ifj. Tóth Ferencz, Weingärtner Andor,
Vlád Ágoston, Mertz Nándor, Török László, dr.
Friedländer Sámuel, Gáll László, Rátkay Jó-
zsef, Tomka József, Eszenyi Sándor, Szokoly

Tamás, Kunyhóssy János, Fűredi László, Czuc-
zor Frigyes, Szántó Lajos, Lévy Zsigmond,
Schütz Albert, Bozsik István, Molnár Lajos,
Laszky Ármán, dr. Wallner Ödön, Ujváry Vil-
mos, dr. Mihály Lajos, Fráter Kálmán, Fábry
Zsigmond, Lukács István, Diósy Soma, Kolbay
Lajos, Pántya Péter, Freyberger Albert, Erdélyi
József, Erődi Hermann, Péchy Gyula, Böször-
ményi Géza, Bertsey György.

A IV. negyedben (október—december):
Guttman József, Tikos Sándor, Buhl Emil,
Voszka Ferencz, Daday József, dr. Sarkadi La-
jos, Rozsly Géza, Janky Antal, Láng József,
Fehérvári Dezső, Sável János, D. Berger Ig-
nác, Delli Géza, Balogh Döme, Jancsó Dezső,
Turóczy Gyula, Papp György, K. Nagy Endre,
dr. Komlós József, Fekete László, Hegyesy Már-
ton, ifj. Kohn Sámuel, dr. Schweiger Ede, Ko-
vács Dénes, Czeglédy Sándor, Kövér Sándor,
Fleischer Lajos, Heringh Sándor, Tóth István,
Kiss Dávid, Mihálovits János, Kunz Gusztáv,
Szacsvey Akos, Winkler Lajos, Bartsch Sán-
dor, Stern Sándor.

Hol pocsékolják a vizet?

— A főmérnök nyilatkozata. —

Kapcsolatosan a polgármester által a víz-
pocsékolás meggátlására kiadott hirdetmény-
nyel, megemlítettük, hogy dr. Bulyovszky József pol-
gármester a Rátkay József által közölt s a
sport-téri vízpocsékolásról szóló cikket nyilat-
kozattételre kiadta Busch Dávid városi főmér-
nöknek.

Mint értesülünk, a főmérnök már elkészít-
ette nyilatkozatát. Beismeri, hogy a Sport-tér
vizvezetési csövét, melyről az órát levették,
november hó 11-én megnyitották s aztán
egész hónapban, sőt decemberben is naponként
12, vagy teljes 24 órán át nyitva hagyták s
azon szakadatlanul ömlött a víz. Különösen az
utolsó hetek alatt — a főmérnök kiszámítása
szerint — 121 köbméter viz folyt ki napon-
ként, mikor 24 óráig volt nyitva a csap.

A főmérnök, — a víz köbméterét 2 és
fél krajczárral számítva, — az eddig kifolyt
viz árát 156 frtra teszi; de megjegyzi, hogy ha
a szabályrendeletben megszabott 4 krral szá-
mitja a víz köbméterét, 249 frt az elpocsékolt
viz értéke.

Ez a víz el lett pocsékolva, mert jég nem
vált belőle, de egy csepp sem, hanem elszí-
várgott a Peczébe.

A nyilatkozatban a főmérnök azt is fejte-
geti és bizonyítja, hogy a Spor-térre hordott
sárgaföld lebunkózása bevált, mert most keve-
sebb viz szivárgott el, mint azelőtt, vagyis
naponként csak 121 köbméter. Ez a szivárgás
pedig a hideg idő beálltával még kevesebb lesz.

Bizunk benne, hogy Nagyvárad város pol-
gármestere, tapasztalt erélyénél fogva, — mint
ahogy másként nem is lehet, — ebben a dolo-
gban is a legerélyesebben jár el s a város ér-
dekében nem engedi továbbra is a dolgok ed-
digi menetét.

A Sport-tér kapjon akkor vizet, ha nem
fenyegeti a várost a vízszükség, mert a pol-
gármester hirdetménye és a főmérnök nyilat-
kozata egy időben — legalább is furcsa.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

December 19. Az egészségügyi bizottság ülése
a városházán, d. u. 4 órakor.

December 19. D. e. 11—12-ig vasárnapi nép-
szerű felolvasás: «Visszapillantás a butorasztalosság törté-
netére.» Tartja: Domokos Andor.

* Gyűlés a jogakadémián. Tegnap dél-
előtt a jogakadémián gyűlés volt, melynek első
pontját a debreczeni jogász ifjuság átirata ké-

pezte, márczius 15-ének megünneplése tárgyá-
ban. Feliratot intéznek az országgyűléshez, amely-
ben kéri, hogy ezt a napot fényesen üljék meg.
A helybeli jogakadémia polgársága elhatározta,
hogy önálló feliratot intéz ez ügyben a kép-
viselőházhoz. — Elhatározták ezen kívül azt
hogy négy pályadíjat tűznek ki jogi munkákra.
A tervbe vett felolvasó estély a közbe jött el-
nökválság miatt el lett halasztva januárra.

* Uj táblai tanácsjegyző. A kir. tábla
elnöke Máté László kir. törvényszéki jegyzőt,
a kir. táblához tanácsjegyzőnek berendelte.

* Az O. N. Sz. Nagyváradon. Lelkes, buzgó
csapat mozgalmat indított egy Országos Nem-
zeti Szövetség létesítésére, melynek alapszabá-
lyaiból decz. 10-iki számunkban közöltünk egy
részletet. A tisztán hazafias eszmék megvalósi-
tására alakult egyesület már is igen szép pár-
tolásnak örvend s országszerte kiváló egyéni-
ségek lépnek be tagjai közé. A szövetség Nagy-
váradon is fiókot létesít s a mozgalom élén ki-
váló férfiak állanak. Az alakuló gyűlést ma,
vasárnap délután tartják, a melyre a követ-
kező meghívókat bocsátották ki:

Az „Országos Nemzeti Szövetség» ha-
talmatlan és nagy feladatai, — melyek az
egységes nemzeti társadalom megeremlé-
sét czélozzák, — benne él minden ha-
zafiasan érző magyar ember szívében, agyá-
ban. Megértette az egész ország a »Nemzeti
Szövetség» hívó szövegét, s önzetlen lobogó lel-
kesedéssel karolták fel mindenütt az általa
hirdetett eszméket. Nagyvárad mindenkor
zászlóvivője volt a hazafias törekvéseknek s
épen ezért meggyőződésünk, hogy a »Nagyvá-
radi Nemzeti Szövetség» megalakítását is elő
fogja segíteni. A szervező bizottság f. évi de-
cember hó 19-én, vasárnap d. u. 5 órakor,
a kereskedelmi és iparkamara (kereskedelmi
csarnok-palota) nagytermében tartja alakuló
ülését, — melyen jelen lesz a nemzeti szövet-
ség ügyvivő főjegyzője Katona Béla ur is,
ki bővebben fogja kifejteni e hazafias egyesü-
let nagy céljait és feladatait. Szíves megjele-
nését kérve, vagyunk Nagyváradon, 1897. de-
cember hó 18. hazafias üdvözléssel: Gyalóky
Lajos, Hlatky Endre, dr. Várady Zsigmond, dr.
Sarkadi Lajos.

* Vasárnapi népszerű felolvasások. A
város több előkelő vezérférfiának közremű-
ködésével a téli hónapokra (kísérletekkel és be-
mutatásokkal egybekötött) népszerű előadások
rendeztetnek az irodalom, történet, alkotmány-
tan és politikai kérdésekről. Ezen előadások
feladata tudományos színvonalon álló népszerű
előadások által az általános műveltséget elő-
mozdítani. Az előadások díjmentesek s a köz-
ségi polgári iskola helyiségeiben tartatnak. A
fontos kulturális ügy érdekéhez képest ezen
előadásokra az érdeklődő közönséget tisztelet-
tel meghívja a rendezőség.

Ma, vasárnap délelőtt 11—12 óra között
Domokos Andor: »Visszapillantás a butor-
asztalosság történetére (fontosabb páczolási
módok bemutatásával)» czim alatt fog érdekes
felolvasást tartani a közs. polgári iskolában.

* A new-yorki Heine-szobor. Tegnap fejez-
ték be Laas-ban a new-yorki »Arion» német
dalegyesület által megrendelt Heine-émléket és
egyidejűleg utnak is indították felállítására he-
lyére Newyorkba, — hol a jövő év elején he-
lyezik el az egyik park közepén. A gyönyörű
émlékmű, mely laas-i és sterring-i márvány-
ból készült, Hertter Ernő berlini művész
rajzai és tervei nyomán, — hatalmas kutat
ábrázolt, — a medence közepén Loreley
órási alakja emelkedik, körülbelül 6 méter ma-
gasságnyra. A kut körüljén elől egy dombormű
ábrázolja Heine mellképét, borostyán-övezete
homlokkal. A körend szélén — arányos el-
helyezésben — három hatalmas márvány női
alak áll; melyek a satírát, a lyrát és a világ
fájdalmát fejezik ki allegorikusan. Az alakok
között delfinek lesznek, mint a csoportozat

megélni, elhelyezve, melyeket szintén márványból faragtak. Az óriási méretű, gyönyörű emlékmű impozáns és méltó a legnagyobb német lyrikus emlékéhez, — akinek utóljára Amerikában emelnek szobrot, mert szülőhazában a művelt Németországban — szégyen és gyalázat — nincs hely ahhoz, hogy szobrot emeljenek Heine-nak! —

* **A mai városatya választás.** Az az élénk választási mozgalom, mely hetek óta folyik a váradi-velencei városatyai mandátum birtoka felett, ma ért véget. A két párt tegnap este tartotta utolsó értekezését. Most már világosan meg lehet ítélni a pártok sanszait. Megbízható értesülésünk szerint előre is biztosra vehető, hogy a voksok tulnyomó része a dr. *Kurländer*-féle listára fog esni. Egyébiránt a mandátum sorsa elvett döntve abban a pillanatban, midőn *Kurländer* párt ellenkező jelölése daczára sem lépett vissza a jelöltségtől. Jellemző, hogy a hivatalos liberális jelöltet a párt zászlójához mindig hű, kompakt *Ullmann*-párt fogja elbuktatni, mely eddig sohasem helyezkedett ellentétbe a párt fegyelmével. Tagadhatatlan, hogy a szabadelvűpárt rég nem szenvedett olyan érzékeny erkölcsi vereséget, mint aminő *Papp Miklós* előrelátható bukásával fenyegeti.

* **Pályázat.** A kir. törvényszék elnöke most hirdetett pályázatot egy jegyzői állásra a törvényszéken. A pályázat határideje január negyediké.

* **Vakmerő rablási kísérlet.** A szomszédos Pecze-Szöllős községben vakmerő rablási kísérletet követtek el ismeretlen gazemberek. Éjjel betörték a 83 éves özv. *Pekerné*hez. Először az istállóba hatoltak s az ott alvó kocsistól egy kést kértek bornyut nyuzni. A kocsis elkergette őket. Midőn eltávoztak, az ajtót rázárták a kocsisra. Biztonságban érezvén magukat, a hátsó lakásból nagymennyiségű ruhát és tőzeléket szedtek össze s elkészítették az elvitelre. Előbb azonban behatoltak az alvó öregasszonyhoz s azt kihitták azzal, miszerint a tehene nagyon beteg. A szegény aggnő kiment az udvarra, a hol földre teperték. Az asszony segélykiáltásaira azonban két éjjeli ór csakhamar ott termett, mire a gazemberek megfutottak. A vakmerő tetteseket keresik.

* **Színházról — közraktár.** Szabolcs megye székvárosából olyan furcsa hír szivárog ki a melyet csak kétkedéssel kell fogadnunk. A furcsa hír nem más, minthogy a nyíregyházi színház, amelyet csak pár év előtt építettek, át akarják alakítani közraktárra. Annyi bizonyos, hogy a színház létesítői családtagok a nyíregyházi közönségben, amely tíz színházi előadás után már kimerül és a tizenegyedik előadásra már nem akad senki, aki végignézne egy előadást, de egy jobb jövő eljövetele reményében mégis kár volna szétbontani a magyar művészet számára emelt fényes hajlékot.

* **Mommsen és az ekzcellenziás cím.** Mommsennek, a világhírű történettudósnak, 80-adik születésnapja alkalmából, legfelsőbb helyről felajánlották — kitüntetés képpen — az ekzcellenziás címet. A nagy tudós azonban visszautasította ezt a »kitüntetést«, mert — mint mondá — tökéletesen osztozik a legnagyobb angol filozófusnak, *Spencer* Herbertnek azon nézetével, hogy az ilyesféle kitüntetés inkább udvari embernek való s nem komoly tudóshoz illő, — s a mint *Spencer* kitért a kitüntetés elől, szintugy visszautasítja ő is.

* **Keresett család.** Csak nemrégiben ítélték el a helybeli törvényszéken egy embert, aki sok embert becsapott rézgyűrűkkel, miket arany helyett adott el nekik és most ismét egy ilyenről vett hírt a rendőrség. Tegnap panaszt tett a rendőrségnél *Palki János* vasuti alkalmazott, hogy amidőn tegnap a vonattól bejött a városba, megállította egy ember, aki megvételre

kinált neki egy gyűrűt. Ő eleinte nem akarta megvenni, de az eladó annyit engedett az árból, hogy végre is megvette a gyűrűt és nagyon örvendett, hogy milyen jó vételt csinált. Dicsekedve mondotta ezt el egyik barátjának, aki azután felvilágosította, hogy a gyűrű értéktelen utánczat. Vissza sietett ekkor oda, ahol a vételt csinálta, de az már nem volt látható sehol. A rendőrség megindította a nyomozást, de még ez ideig nem sikerült elfogni a veszedelmes csalót.

* **Összeütközött pánczélos hajók.** A német hírlapok újabb részleteket közölnek arról a szerencsétlenségről, mely *Brandenburg* és *Württemberg* nevű első és harmadosztályú pánczélos hajókkal a Nagy Bült-öbölben történt. A két pánczélos hajó ép egy apróbb kikötőbe vetett horgonyt, midőn a kisebb kikötőkben gyakori áramlat a *Württemberg* horgonylánczát elszakította és a *Brandenburg* orma felé sodorta. Annál az óriási erőnél fogva, melyet a 7441 tonnányi súlyú pánczélos hajó kifejt, előrelátható volt, hogy a *Brandenburg* súlyos sérüléseket fog szenvedni. Az összeütközést elkerülni nem lehetett és a *Württemberg* ép a *Brandenburg* pánczélővébe furdódott, a melyre technikai okokból védpántok sem alkalmazhatók. A *Württemberg* sérülései olyan csekélyek voltak, hogy folytathatta útját *Wilhelmshafen* felé, a hol hamarosan kijavították. A *Württemberg* ellenben a kielii hajógyárba kellett vontatni.

* **Megvadult oroszán.** Párisban, a *Boulevard d'Italiens-en* az idei vásár alkalmával csak egy nyüzsgött a napokban a zajos párisi nép. A vásárnak nagy vonzóerejét képezte a *Oeron*-féle állatsereglet, a melyben *Lefort* állatszelidítő mutatkozott be, szelidített ragadozóival. Programjának fénypontja *Menelik* nevű oroszánával végzett produkciója volt. *Lefort* ütötte-verte a hatalmas fenevadat, majd karikákon és füstölő láng-gyűrűkön ugratta keresztül. *Menelik* azonban egyszerre csak megtagadta az engedelmisséget és a verés daczára is farkasszemet nézett kinzójával. A közönséget páni rettegés fogta el. A merész állatszelidítő azonban nem vesztette el hidegvérét. A fenevad hirtelen ugrásra készült, de *Lefort* abban a pillanatban megrakadta keze ügyébe levő vasrudat és azzal a fenyegető veszedelmeit ügyesen elhárította. *Lefort*nak nagynehezen sikerült kimenekülni a ketreczből, mire a megvadult oroszánt nyomban agyonlőtték.

* **Aki üti az ellenségét.** *Lévai József* tiszta-adonyi születésű napszámos már régebben dolgozik *Veisz Mayer* helybeli terménykereskedőnél. Nehány nappal ezelőtt elment *Veisz Majer*hez, hogy tőle elvigye a takaróját, a mit nevezetnek az istállójában tartott. Amint azonban belépett az istállóba egy *Ottár Tógyer* nevű favágó, a ki neki régi ellensége volt őt egy csapó-fával fejen ütötte úgy, hogy rögtön összerogyott s később is csak nagy nehezen tudott a kórházba elvándorolni, a hol jelenleg is súlyos betegen fekszik. *Tógyert* pedig keresik.

* **Talált hulla.** E hó 13-án *Ér-Adony* község határában a *Hármas* kaszáló rétyén egy kis szigeten, egy egészen feloszlásnak indult férfi hullát talált két gyerek. *Szodorán Zsigmond* ér-Adonyi lakos unokáját kiküldötte a rétre egy másik fiúval, hogy vigyenek haza szénát a rétről, amit a gazda kinthagyott és ez a két gyermek találta meg a tetemet. A gyermekek haza futottak és elbeszélést szüleiknek a dolgot, akik ezután jelentést tettek az előjáróságnak. A nyomozás megindult és egy fiatal ember *Kolba Mihály* azt vallotta a főszolgabíró előtt, hogy 2—3 hónappal előbb a szigeten marhát kereste s akkor ott látta ezt az idegen embert véresen, de nem beszélt vele, mert mikor meglátta, megijedt és elfutott.

Ily körülmények között valószínű, hogy az illető nem természetes halállal mult ki, habár a megejtett orvosi vizsgálat a külerőszaknak semmi nyomát sem fedezte fel, mégis valószínű, hogy valami büntettről van szó. A hulla oszlásnak indult, hogy már a csontok is széthulló félben vannak. A férfi 40—45 éves lehetett. A nyomozás folyik.

* **Meglopta a feleségét.** Egy a maga neméhez páratlan eset történt a napokban *Otományon*. *Mészáros János* otományi lakostól e hó 5-én neje *Piroska Sára* külön vált és egy másik emberhez ment lakni. *Piroska Sárának* volt egy szép hizott sertése, amit elválásakor magával vitt. Az új »férj« néhány nappal ezután megölte a sertést amit, mikor megtudott régi férje, elhatározta, hogy meglopja feleségét. Éjjel 1 óra tájban a felesége új lakására ment, a szoba ablakát betörte és az ablakon keresztül kilopott, mintegy 40 kgr. szalonnát. A dologban az a komikus, hogy a felesége látta, hogy férje lopja a szalonnát, de szólni nem mert, hanem másnap feljelentette a dolgot a csendőrségnél. A férj ugyan tagadta tettét de az nap este a kocsmába többek előtt kijelentette, hogy nem fog a neje a sertésből enni és az ablak alatt lévő nyomokba a *Mészáros* csizmája éppen bele illik. A csendőrök *Mészárost* letartóztatták.

* **Életunt legény.** Tegnap egy fiatal embert vitt be *Bott János* közrendőr a rendőrségre. *Rocska János*nak hívják a fiatait, ugyan aki még csak 23 esztendő, már is megunta az életét. *Rocska* a rendőr a *Zöldfa-utcán* találta, ahol az ereit éppen elakarta vágni. A rendőrségnél elmondotta, hogy a szeretője máshoz ment férjhez és hogy most már nem akar élni. Azt mondta, hogy ha elbocsátják, öngyilkos lesz, mert nem akar élni. A rendőrkapitány elhívatta a fiatal ember papját, hogy beszélje le őt szándékáról. Ugy látszik, hogy *Rocska* szívére vette a beszédet és lemondott szándékáról.

Teljes üzletfeloszlás miatt ritka alkalom nyílik ékszerek, arany- és ezüst-árak rendkívüli jutányos beszerzésére a 30 év óta Budapesten *Kossuth-Lajos* utca 17. sz. alatt fennálló *Benedek Gábor* és *Testvére* ékszerész- és órás czégnél. A legizlésebb és legdivatosabban készült ékszerekből, ezüstárakból, mint 13 próbás ezüst evőeszközök, gyertyatartók, girandolok, tálak, kávé- és teás-készletek, valódi svájci órákból felhalmozott árak bámulatos olcsón írott jótállás mellett vásárolhatók most ezen elsőrangú czégnél.

Ritka alkalom! Miután a karácsonyi ünnepek küszöbön vannak mely alkalommal mindenki egykezük kedveseit valami meglepetésben részesíteni, ily alkalmi bevásárlásokra igen alkalmas felkeresni *Márkus József* Zöldfa-utcai áruházát, mely a közönség kényelmét tekintve egy alkalmi árjegyzéket adott ki, mely lapunk mai számához van mellékelve, melyet különösen szíves figyelmébe ajánlunk t. olvasóinknak.

Az idő előhaladása miatt az őszi téliárak ugyint alsóruhák, harisnyák, keztyűk, utazó pokróczok rendkívüli leszállított áron kaphatók. *RÓTH M.* utóda kalap és férfi divat üzletében, ahol kizárólag karlsbadi cipők kaphatók a legújabb báli ingek és nyakkendők nagy választékban megérkeztek.

Régi színház, új ujság.

Az egyik a nyiregyházi speciálitás, a másik Fiume szenzációja.

Az egyik haldoklik, a másik most született.

Az egyiket a részvétlenség dönt sirba, a másik az érdeklődés révén támad fel az ismeretlenség sejtelmes köréből.

A szép Hungáriának egyik szeme sir, a másik nevet, amazzal Nyiregyházára pislant, emezzel pediglen Fiuméra.

Igen, Nyiregyházán már agóniáját éli a nemzeti színészet. Hetenként 8, legföllebb 10 látogató hemzseg mindössze a szellős arénában. — Ezt nevezik Nyiregyházán szini-szezonnak. — Utóvégre is belátta a szegény direktor, hogy legokosabb lesz, ha becsukja a boltot és átadja azt a közmegevetésnek. S Nyiregyháza azt mondja erre, helyes, jó lesz az épület — közraktárnak. Thália! Thália!, ne fordulj fel sírodban! Ne fordulj fel; ellenben vizsgálódjál meg és tekints Nagyváradra s itt is a nagyipiaci közraktarra. — Simila similibus. Ha ott a színészet tüzhelyéből bagariadepót rögtönöznek, mért ne rögtönözhetnének itt a bagariadepóból Thália számára tüzhelyet. Vegyenek példát Nyiregyházáról, ott van állandó színház, de nincs közraktár; feláldozzák hát a kellemest a hasznosért.

Nálunk meg van közraktár — rogyásig, ellenben évek óta azon különbözünk össze, hogy építsünk-e színházat, vagy ne. — Áldozzuk hát fel a hasznost a kellemesért. — Fel kell mondanunk a raktárbeli ős-patkány és egér nemzedéknek, — s bérbe adunk a lakást a jámbor színészetnek, — operával, vagy a nélkül, — az mindegy. — Így talán nálunk nem lesznek olyan tarka színügyi állapotok, mint Nyiregyházán, a hova vég-sóhajtni jár a színészet kóbor muzsája.

És fiume? Ide mint mondtam, a nevető szeme pillant Pannóniának.

Ez az irodalom melegágya. Mert, bár haragusznak ránk — magyarokra — a jó fiumeiek mindazonáltal nyugodtan tekintik a magyar szellem és befolyás folytonos terjedését.

Simli Mariska neki kerekedik és — lapot indit. Ezuttal — visszavonhatatlanul és közkívánatra — végleg és valóságosan. A lap Quarneroi Szemle név alatt fog megjelenni, minden bizonynyal szenzációs helyi tudósításokat fog majd közölni Fiume közhangulatáról és hűségese háziállatjáról Quarneroi öbölben oly gyakorta vendégszereplő — czápáról.

Üdvözlünk, óh tengerparti ujság-czápa és czápa-ujság!

Terjeszd a magyar kulturát — döntő sikerrel, — fiume egész környékén, beleértve természetesen a czápákat is és ne mulaszd el soha, de soha, valahányszor szenzációs politikai válság kerül edes hazánk derűs egére, — ne mulaszd el — ismétlem — meg interjuzolni a fiumei hangadó elemeket, főleg pedig a czápákat, mert ezek irányadó elemei és hangadó egyéniségei a kies magyar tengerpartnak, holott neked, mint az ottani érdekek független és önálló harcosságának meg kell szólaltatnod városod kapacitásait — uti figura (varadiensis) docet.

Buksy.

IRODALOM.

Előfizetési felhívás.

Vannak a népek történetében korszakok, melyekre hosszú évek multával is csak kegyelettel tud gondolni, melyeket az utókor szinte fél a kutató tudomány ridegségével vizsgálni,

nehogy csak egy vonással is kevésbé költői, kevésbé ragyogó legyen szívében az a kép, melyet róluk magának alkotott.

Nekünk is van egy ilyen korszakunk: ezer-nyolczszáznegyvennyolcz és negyvenkilencz, melynek ötvenéves fordulója közeledek. De ez a két öröklé emlékezetes év nagyon különbözik más népek fényes napjaitól; mert vizsgálja bár a történetíró részrehajlatlan tolla vagy énekeljen róla a lelkesült költő, szabadságharczunk mindenik előtt egyforma marad: csodás, költői, tüneményeszerű.

E nagy napok emlékének hatását éreztem én is, mikor az egyes események benyomásait kisebb-nagyobb versekben papírra vettem meg végre a kis versek köteté gyűltek.

Most, mikor az országos ünnep előestéjén mindnyájunkat eltölt ama dicső korszak emléke, „Visszhangok” cím alatt összegyűjtve kiadom a verseket. Ezekkel kívánok hozzájárulni a nemzet kegyeletéhez, egy porszemmel a hatalmas épülethez.

A mű diszes kiállításban 1898. február közepén hagyja el a sajtót. Ára 1 frt, postán szállítva 1 frt 10 kr. Megrendelhető szerzőnél (Nagyvárad, Nagyipacz-tér, főrealiskola) utánvétellel vagy az összeg előleges beküldésével, mely esetben a könyvet bérmentesen szállítom. A megrendelések beküldésének határideje 1898. január 15.

Gyűjtőknek 10 előfizető után tiszteletpeldánnyal szolgálók.

Radványi (Krüger) Aladár.

Szívesen járulunk e kötet terjesztéséhez, mert nem ismeretlen már írója előtünk és olvasóink előtt. Lapunkban is jelent meg már tőle néhány vers, melynek mindegyikében megtalálható volt a nemes izlés, a csinos forma és egy jogász szívében lángoló igazi hazafias tűz.

Ha a kötet elhagyja a sajtót, bővebb bírálatot hozunk majd róla, de most is szívesen irányítjuk olvasóink figyelmét a fiatal, igazi idealista lelkületű író előfizetési felhívására.

«Hangulatok» lesz a czime Bartha Miklós könyvének, mely a könyvpiacra karácsonykor fog megjelenni. Ez a könyv negyven darab prózában írt költeményt foglal magában ily czimek alatt: *Virrasztás, Anő, Könnyelműség, Csásargyőz, Usapánk, Biróság előtt, Ki a hibás, Az árva, Tapasztalás, Verőfény, Télen, A magánakvaló, Jutalom, Vigasz, A holnap, A szerencsétlen, A halál, Megváltás, Templomban, A költő sorsa, A költő hivatása, Elvétel, Pásztortűz, Emlékezet, Otthon, Födélzet, Az árnykép stb.* A ki Bartha vezércikkeit ismeri, az fogalmat alkothat magának arról, hogy mily nyelvezettel, mily szingazdag festéssel és mily eiragadó fantáziával vannak megírva ezek a költemények. A közönség körében szokatlan érdeklődést keltett az a hír, hogy Barthától szépirodalmi dolgozatok jelennek meg a könyvpiacra.

Barthát a «Magyarország» szerkesztősége birta reá könyvének kiadására, s a «Magyarország» most azzal kedveskedik olvasóinak, hogy Bartha könyvét diszes kiállításban karácsonyi és ujévi ajándékkul előfizetőinek ingyen forja megküldeni. A könyvet mindenki megkaphatja, a ki a «Magyarország»-ra egy negyedévre előfizet. Az előfizetési díj (3 frt. 50 kr.) bármikor beküldhető ily czim alatt: «Magyarország» kiadóhivatala, Budapest, Sándor u. 2.

Bartha művének bolti ára 2 frt lesz és külön is megrendelhető a «Magyarország» kiadóhivatalában.

EGYESÜLETEK.

A „Gyermekbarát Egyesület” közgyűlése. A »Gyermekbarát» Egyesület ma vasárnap d. e. 11 órakor tartja közgyűlését a városháza tanácstermében.

A 48-as Népkör felolvasása. A nagyváradi 48-as Népkör második felolvasása f. hó 19-én, azaz vasárnap d. u. 5 órakor fog megtartani a kör helyiségében, mely alkalommal Csák Máté és Fehér Dezső urak fognak felolvasni. Gerecsér József pedig szavalni fog. Időközben szünetek alatt pedig az énekkar Gerecsér József vezetésével fog közreműködni. Ezen élvezetes időtöltésre ez alkalommal is felhívja az érdeklődők figyelmét a rendezőség.

Közönség köre.

Iparhatósági megbízottak választása.

A volt földmivelés-, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszter 52211/1885 sz. körrendelete értelmében 1898-ik esztendőre iparhatósági megbízottaknak a városház közgyűlési termében eszközöndő választására határidőül 1898 január 2-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzvé, erről az érdekelteket azzal értesitem, miszerint választói joggal birnak Nagyvárad város mindazon kereskedői, gyárosai, iparosai, ez utóbbiak tekintet nélkül arra, hogy képesítéshez kötött mesterséget üznek-e, vagy nem, kik a már hivatalosan összeállított s a törvényes határidőig közszemlére kitett s felszólalással senki által meg nem támadott névjegyzékekben foglaltatnak; választhatók pedig a fentiek közül mindazok, kik az 1897 esztendőben legalább 8 frt III. osztályu kereseti adót fizettek; amennyiben pedig Nagyvárad-város egyszersmind szolgabírói székhely, összesen 40 iparhatósági megbízott választandó és pedig 20 Nagyvárad-város első foku iparhatósága, 20 Biharmegye központi főszolgabírói hivatala mellé.

Nagyvárad, 1897. évi december hó 15-én

lfj. Rimler Károly,
rendőr-kapitány.

A magán borfogyasztók adója.

A magán borfogyasztók által 1898-ik évre fizetendő megváltási átalány a városi tanács 24.925/1897 sz. határozatával megállapítottván, felhivatnak mindazon magán fogyasztók, akik 1898-ik évre a borital adót megváltani óhajtják, miszerint e végett a városi számvevői hivatalnál jelentkeznek s a meg állapított átalányt f. évi december 31-ig a városi pénztárba annnyival is inkább befizessék, mivel ellenesetben pinceszők szabályszerű kezelés alá fog vétetni.

Kelt Nagyváradon, 1897 december 15.

Dr. Bulyovszky József
polgármester.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Nagy Ferencz.

- 3993. Vida József lopás.
- 4054. Huszthy László sikkasztás.
- 4208. Horváth Imre gyilkosság.
- 3891. Pantye György lopás.
- 3892. Varga Teréz s. t. rágalmazás.
- 3893. Rujduk Mitru rágalmazás.
- 3951. Trippa György súlyos testi sértés.
- 3963. Tarsoly Bálint s. t. szerencse játék.
- 3964. Vira Mihály lopás.
- 3995. Panyik Mari lopás.

Előadó: *Polchy Mór.*

4086. Hamza Sándor lopás.
4087. Mikle György s. t. ingó vagyon rongálás.
4091. Nacsádi Mihály becsületsértés.
3973. Pomucz Mojszáné s. t. közegészség elleni kh.
4104. Bányai József s. t. lopás orgazdaság.
4120. Hánes Péter lopás.
4126. Kaba Mózes ingatlan vagyon rongálás.

Előadó: *Urbán Adolf.*

4194. Nyerlucz Flóra testi sértés.
4165. Demeter János s. t. becsületsértés.
4203. Auchhocz Viktor testi sértés.

Előadó: *Fráter Imre.*

2435. Zomborly Antal m. k. kincstár.
2440. Özv. Zathureczky Gedeonné özv. Bezsán Mitrunét
2595. Vigyikán Tógyer — Dohai Péterné.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

2437. Kovács Mihályné — Farkas Virág s. t.
2441. Vuckán Vaszali — Brand Mórné.
2455. Krokuán Mihály — Lupsa Nyicza.

Előadó: *Járosy Károly.*

2613. Zetényi Juliánna — Zetényi Ferencz.
2623. Bordás Tógyer — Szein Anna.
2634. Stepits Miklós — Stepits Mihály.
2590. Fodor — Tódor Vesze János s. t.
2607. Stener Lina — Franzli Katalin.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanas.*

2609. Kiss Zsófia — Máthé János.
2610. Nagy M. Bálint — Novák Lidia.
2616. Vaszi Jefta — Vaszi Katicza.
2622. Schwarcz Mózes — Steiner Etelka.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

2403. Csiszlinszky Albert — Székely János.
2408. Székely Jenő — Hrabovszky János.
2642. Özv. Stern Adolfné csődügye.
2592. Gazdasági és iparbank — Kupin Géza.
2449. Takács Mihály — Iricz és Pollák czég.

Előadó: *Bócz Géza.*

2500. A. Nadragi vasipar — Letán és München.
2553. Neimann Sámuel gr. Stubenberg József.
2575. Öcstreicher Sándor csődügye.
2571. Özv. Salamon Sándorné csődügye.
2594. Az Érmihályfalvi tkptr. — Sala Fanny.
2304. Az Albertirsai népbank — Sanka Irma.
2510. Stejef Miron és Zrmánka hagyatéki ügye.
2528. Dr. Volf Mihály — id. Mandel Lipót és neje.
2549. Tzipi Szaveta — Avram Anna.
2550. Barna Jánosné — Adler Jenő.
2615. Ardelean János — Lukácsi Lajos.
2628. Vlagyim Vaszali — Illés Mihály.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

2481. Graepel Hugó — László Albert.
2492. Pintér József — Fühner Simon.
2502. Frutia Péter — özv. Porán Pávelné.
2503. A Dévaványai tkptr. — Branyiczky Juliánna.
2527. Bródy Lajos — Havasi Péter.
2509. Argyen József — Balogh Mihályné.

Előadó: *Molnár Géza.*

4181. Szabó Juliánna lopás.
4085. Tripp Péter erőszakos nemi köz.
4090. Herschar Jakabné becsületsértés.
4094. Popa Flóricza becsületsértés.
4095. Kiss A. Zsuzsa becsületsértés.

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

2877. Buz Juon lopás.
2971. Czitrom József sikkasztás.
4066. Jona Albert közcsend.
4068. Jakeb Ferencz lopás.
4075. Popovits János testi sértés.
4121. Rostás György testi sértés.

4136. Bóné Mihály lopás.
4140. Bajku Gábor testi sértés.
4144. Nagy János elgázolás.

SZINHAZ ES MŰVESZET.

Játékrend a magyar kir. operaházban 1897 december 20-tól 1897 december 26-ig. Hétfőn Budán (IV.) III. Jancsi és Juliska. Rococo. Kedden Bohémek. Szerdán Aida. Csütörtökön A nürnbergi baba. Babatündér. (Kezdeté 5 órakor. Mérsékelt helyárak.) Pénteken nincs előadás. Szombaton Cremonai hegedűs. A piros czipő. Vasárnap Bohémek.

REGÉNY-CSARNOK.

NYÁRI REGE.

Samuli S. után fordította Vincze József.

— Finn elbeszélés. —

5

— Adja nekem azt a lapot.
— Hogyan?
— Természetesen úgy, hogy ön széttepi és nekem adja.

— De kisasszony . . .
— De, uram, ismét meg akar bosszantani.

A leány kis lábával taposni kezdte a kis nefelejcsét, mely történetesen előtte volt.

— Tessék.

Anna megkapta, amit akart. Meghajtotta magát, fogta a kis nefelejcsét s szó nélkül nyújtotta Lőrincznek, aki hallgatva fogadta el azt.

Hát ez mit jelentsen most? Gondolkodott magában Lőrincz. Etsőben megharagszik a képt, azután elveszi, szép keblébe rejti s utána nefelejcsét ad. A pokolba! Csak ilyenfélére volna magyarázat a Getilhommeban.

Hazafelé indultak.

Anna egész uton bosszankodott, egész uton a bosszuság világos hangján beszélgetett? Elkezdte kérdegetni, vajjon régóta gyakorolja-e Lőrincz a rajzolás? Kijelentette, hogy neki is nagy kedve van a rajzolás megtanulására, és végül, még mindig bosszankodó hangon, kérdezte:

— Akarná-e megkezdeni velem a rajzolás tanítását?

— Önnel?

— No mit csodálkozik ezen?

— Korántsem

— Akarja-e kérdem?

— Nagyon szívesen.

A főépület kapujával szemben voltak.

— Kezdjük már ma, — szólta Anna.

— Amint parancsolja.

— Most mindjárt, menjünk a terembe.

— Bocsásson meg, most nem lehet; Károly fivére vár engem. Tanulnunk kell.

— Miért nem mehetne ő most virágot keresni?

— Nekünk előbb meg kell vizsgálni a tegnapi gyűjtött virágokat.

— Hát vizsgálják estére.

— Addig elhervadnak.

— Istenem milyen önféj!

— Bocsásson meg, de tudom, mi a kötelességem, válaszolt komolyan Lőrincz.

— No úgy azt már értem, szólta Anna engedékenyebb hangon, kibékülve. De hát sohase? tette hozzá, kezét nyújtva Lőrincznek.

— Mindjárt, a mint végeztünk.

Lőrincz tanítványához ment.

Ohhég, mennyi virágot gyűjtött össze a fiu tegnap. Ezek vizsgálata igénybe vesz néhány órát. De szerencsére némelyik már többször előfordult, némelyiket már utólérte a hervadás. A frissek ismertek, erre félóra kellett. De már ez is örökké valóságnak tetszett a nevelő előtt. Türelmetlenül ült két irónt hegyesítve.

— Nevelő úr, szólta Károly, ezt a virágot nem ismerem egészen jól; úgy látszik, hogy cruciferi.

— Ah, nehezen cruciferi. Menjen most, keressen több ugyanilyent, aztán együtt majd megvizsgáljuk.

Károly elment virágot keresni, de hamar visszatért.

— Nevelő úr, ebben a keresztkötésben könyve jött.

Ez volt a Gentilhomme, az az unalomig várt Gentilhomme. Hanem most Lőrincz nem maradhatott, hogy elolvassa barátjának levelét, annyira sietett.

Anna várt reá és a várakozásban szintén elfaragott két egész czeruzát.

*

Anna nagyon szorgalmas tanítvány volt és jól előre haladt, ámbar néha, bosszuságában, ha nem sikerült a rajz, ezer darabra is szaggatta a lapot.

— Hát most miért tépte el? kérdezte ilyenkor Lőrincz egész csendesesen.

— Miért! Engem bosszant, mikor nem sikerül, amit akarok.

— A világ sem lenne világ, ha itt mindenki mindjárt megkapna mindent, valamelyes fáradság nélkül.

— Hát akkor mi lenne?

— Szerencse világa.

— Hm.

Anna ismét csendesesen rajzolt.

Már annyira szorgalmas tanítvány lett, hogy még tanítója sem volt buzgóbb. És ez a kölcsönös buzgóság napról napra növekedett.

Hát a Gentilhomme?

Lőrincznek elment a kedve, hogy a Gentilhomme-tól bölcs tanácsokat kérjen. Néha mégis csak lapozgatta. Egy alkalommal azt tanulta belőle, hogy a művelt ember, ha künn nővel sétál, nemcsak leveszi kalapját, hanem addig kezében is tartja, míg a nő meg nem engedi, hogy ismét feltegye.

— Mégis megpróbálom, — gondolta.

Egy izben vendégség volt nálunk. Nagyon sok nő volt ott. Lőrincz a kertbe hívták, hol a leányok ültek. Oda megy és közelükbe jöve, úgy tesz, mint a Gentilhomme rendeli, Anna nem volt ott. Elkezdett beszélni a szép időről és elvégezte a rossz idővel és újra elkezdte a szép időt és így tovább.

Anna megjelenése gyorsan és mulatságosan megváltoztatta a beszéd anyagát. De Lőrincz csak kezében tartotta kalapját — hiven követve a Gentilhomme-t. Már lassankint kezdte unni, hogy hajdon fővel van. Főlemelte kalapját, fejére tette, de ismét levette.

— Hát mi baja? kérdezte végre Anna.

— Ugyan mi lenne?

— Miért jár hajdon fővel, hisz a nap kiálhatatlanul süt? Miért nem teszi föl a kalapját?

— Engedelmeivel, felelt a Gentilhomme tanítványa és úgy lett, mint parancsolták.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Válságos helyzet.

Budapest, decz. 18. (Saját tud. táv.)

A »Budapesti Hirlap« jelenti: Szilágyinál ma tanácskozások folytak a komoly helyzetről. Bánffy ugyanis a házban ki fogja jelenteni a mit már a szabadelvű klubban az önálló vámterületre vonatkozólag mondott. Enyedy javaslatát magáévá teszi. Szóba került a tanácskozás során az is, hogy végszükségben rendeleti kormányzáshoz folyamodik a kormány. Bánffy reméli, hogy megkapja az utólagos jóváhagyást a szabadelvűektől. Más hír szerint a függetlenségi felhagyának az obstrukcióval, ha Apponyi kormányra jut.

Bonyodalmak Khina partjainál.

Budapest, decz. 18. (Saj. tud. táv.)

Párisban roppant izgalmat keltet egy —

ma délelőtt érkezett hír, a mely szerint Port-Arthur khinai kikötőt egy orosz hadihajó-raj megszállotta. Ugy beszélnek, hogy ez felelet akar lenni a németek ekspedíciójára.

Az osztrák igazságügyminiszter rólunk.

Bécs, decz. 18. (Saj. tud. táv.) A »Wiener Ztg.« közli az osztrák igazságügyminiszter rendeleteit, melyek magyar állampolgároknak a perköltségek biztosítására való óvadék letétele helyezésére alól való felmentésére, valamint a végrehajtásra és a magyar korona országaiban, Boszniában és Herzegovinában kiállított akták és okiratok alapján való végrehajtásra vonatkoznak.

A svájci vasut kérdéshez.

Budapest, deczemb. 18. (Saj. tud. táv.) A svájci kereskedelmi kamara egy szavazat ellenében elfogadta a vasutak visszavásárlására vonatkozó törvényt.

A királysértő német képviselőről.

Budapest, decz. 18. (Saját tud. távirata.) A »Kölnische Ztg.« írja: Haase képviselő valószínűleg meggyőződött már időközben arról, hogy a német birodalmi gyűlés jövőre is ment eddig, a leghelyesebben cselekszik, ha külföldi ügyek megbeszélésében a lehetőleg önmegtartóztatást tanusít és e tekintetben követi Bülow külügyi államtitkár époly értelmese mint mérsékeltlen kifejezett tanácsát. Legalább is kétségtelen, hogy az ausztriai németiség küzdelmének olyan tárgyalása, mint az szerdán és csütörtökön a birodalmi gyűlésben több oldalról történt, nem emelkedett a sörházi pletyka színvonalán felől és hogy az éppenséggel nem alkalmas arra, hogy az ausztriai németeknek hasznára váljék.

Görög-török békeszerződés.

Budapest, decz. 18. (Saj. tud. táv.) As athéni kamara az éjjeli ülésében harmadszori olvasásban elfogadta a Törökországgal való békeszerződés pacifikálására vonatkozó törvényjavaslatot s azután a kamarát bizonytalan időre elnapolták. Az ülés vége előtt kijelentette Zaimis miniszterelnök, hogy a pénzügyi ellenőrzésről szóló javaslat végleges megállapítása legközelebb bevégeződik. A határrendező bizottság görög tagjai, miután a kemény hidegek következtében a munkálatokat félbe kellett szakítaniok, visszatértek ide.

Megint Dreyfus.

Budapest, decz. 18. (Saját tud. táv.) Rodays, a »Figaró« főszerkesztője felvilágosításokat ad a Dreyfus ellen folytatott hajszá alatt tanusított személyes magatartásáról, valamint a lapjáról és azt mondja, hogy sikerült neki Scheurer-Kestner okmányaiába betekintést nyerni és osztja Scheurer-Kestner hitét. A jövő ki fogja deríteni, hogy csalódtak-e. Egyelőre meghajlik, az állam-kaison előtt s ez idő szerint, minthogy a közvélemény nincs mellette, visszavonul lapja vezetését a szomorú ügy befejezéséig Perivier szerkesztőre bizza és a vitában nem vesz részt.

Az angol munkáskérdés.

Budapest, decz. 18. (Saját tud. táv.) A gépmunkások értekezletének albizottsága jelentést tett a plénumban, hogy valamennyi vitás pont felett előleges meg egyezésre jutottak, a 48 órai heti munkaidőt kivéve, amelybe a munkaadók nem egyeznek bele. Az értekezet a munkások újabb szavazásáig elnapolta üléseit.

Hírek Spanyolországból.

Budapest, decz. 18. (Saj. tud. táv.) A regens- királyné számos tábornokot fogadott, akik szerencsekívánataiknak adtak kifejezést a filippini szigetek pacifikálásához.

A barcelonai ostrom-állapotot megszüntető rendeletet a királyné ma írta alá.

A Madridban lakó kubaiak Moret gyarmatügyi miniszter tiszteletére disz-lakomát rendeztek.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztrák magyar bank állása. Decz. 15-én bankjegy forgalom 665.558.000 frt — (— 4.637.000 forint) éviérték 515.397.000 frt (— 11.825.000 frt) tárcza 164.194.000 forint, (+ 5.161.000 frt) lombardüzlet 25.014.000 frt (+ 307.000 frt) adómentes bankjegy tartalék 50.632.000 frt (+ 6.844.000 frt.)

A »Magyarország« politikai napilap ez idő szerint a legjobban szerkesztett lap az országban. Legelső rangú íróink és publicistáink ma kétségtelenül a Magyarországra irnak. Első sorban *Bartha Miklós*, az országnak ma legnagyobb tollu publicistája, továbbá *Pázmándy Dénes*, *Hock János*, maga a főszerkesztő *Holló Lajos*, *Hentaller Lajos*, *Incedy László* stb. napról napra a legélénkebbé és legelevenebbé teszik a magyar olvasóközönségének ezt a kiválóan kedvelt lapját. A *Magyarországban* jelennek meg azonkívül *Móra István*nak országszerte feltűnést keltő tárczái. Ugy hogy a ki eleven, jól értesült és igazán első rangú hirlapot akar olvasni, az bátran a Magyarországhoz fordulhat. A »Magyarország«-ot nemcsak nemes, előkelő hangja, egyenes, nemzeti iránya és minden tekintetben hozzáférhetlensége teszi a magyar olvasó közönség előtt becsessé, hanem az is, hogy a család minden tagjainak nyújt kellemes szórakozást. Tárczái, regényei, eleven hírei, párisi divatlevelei stb. a legkedvesebb olvasmányt képezik. A *Magyarország* az éjjeli postával küldetik szét, úgy hogy *reggel már az ország legtávolabbi részeiben is ott van*. Mily előny ez a hivatalnoknak, földbirtokosnak, kereskedőnek, iparosnak és minden intelligens embernek, hogy *más lapokat megelőzőleg* olvashatja már reggel mindazt, a mi az országban és külföldön történik. Az országgyűlést, a hivatalos közléseket, a bel-és külföldi tőzsdei zárlatokat, szóval mindazt, a mi nemcsak érdekes, de az illetőnek állására és üzletére nézve is nagy befolyással van. Tudjuk, hogy mily előnyösen használják fel egyesek, ha valaki egy nappal, vagy félnappal el van maradva az eseményektől. A ki ma egy fontos hirt előbb tud meg, az mérhetetlen előnyben van a többiek felett. A »Magyarország« mindenkire nézve lehetővé teszi ezt a korai és megbízható értesülést. Ez biztosította a *Magyarország* részére azt az óriási elterjedést, a minek ma örvend.

A »Magyarország«-ra legcélszerűbb *postautalványon* előfizetni akár egy óra (1 frt 20 kr.) akár egy negyedévre. (3 frt 50 kr.) Czim: *Magyarország kiadóhivatala Budapest Sándor u. 2.* A félévi előfizetési díj 7 frt, az egész évi 14 frt.

T O Z S D E.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, decz. 18.

Buza tavaszra	— — — — —	11.98
Tengeri —	— — — — —	5.43
» deczemberre	— — — — —	4.93
Rozs őszre	— — — — —	8.69
Zab őszre	— — — — —	6.40

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, decz. 18.

Osztrák hitel	— — — — —	349.50
Magyar hitel	— — — — —	377.—
Allamvasut	— — — — —	333.—
Déli vasut	— — — — —	89.87
Rimamurányi	— — — — —	244.50
Magyar jelzálog	— — — — —	269.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	245.50
Villamos vasut	— — — — —	281.50
Salgótarjáni	— — — — —	600.—
Iparbank	— — — — —	101.25
Budapest közuti	— — — — —	386.—
Kereskedelmi bank	— — — — —	1444.—

Bécs, december 18.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	— — — — —	350.50
Magyar hitel	— — — — —	379.—
Allamvasut	— — — — —	333.50

Hivatalos árfolyamok

Budapesti áru- és értéktőzsde 1897. december 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	121.50
Magyar koronajárdék	— — — — —	99.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	120.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ban	— — — — —	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	97.25
Italmé. ési jog megváltási kötvény	— — — — —	100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — — —	97.50
Magyar nyerevény sorjegy-kölcsön	— — — — —	153.—
Lizsaszabályozási és szegedi sorjegy kölcsön	— — — — —	138.25
Osztrák járdék papírban	— — — — —	101.40
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	101.25
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	121.75
Oztrák korona járdék	— — — — —	101.75
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — — —	143.—
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	940.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — —	377.50
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — — —	350.—
Páris vista	— — — — —	333.50
20 márkás arany	— — — — —	955.—
Német birodalmi márka	— — — — —	590.—
London viste	— — — — —	120.30
Páris vista	— — — — —	47.70
20 márkás arany	— — — — —	11.80

A szerkesztőség felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellenáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvénynél, csúsznál, tagzsugattásnál és meghűléseknek és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyatrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, Gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtéku utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget »Horgony« védjegy és Richter czégyevezés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Tulhalmozott raktár miatt január 20-áig 25%-kal olcsóbb.

NÁDOR L. és TÁRSA cégénél

czipő és uridivat áruház

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Legnagyobb választék férfidivat czikkeken u. m.

legújabb divatu

KALAPOK

minden szín és alakban

legjutányosabb áron.

Továbbá

férfi, női és gyermek-czipőkben legnagyobb raktár.

FEHÉRNEMŰEK,

KESZTYÜK, NYAKKENDŐK,

SZAPPAN, ILLATSZER

s minden e szakmába vágó czikke

us választékban

s bámulatos olcsó áron kaphatók.

Telephon összeköttetés.

Főtörekvésünk lévén, hogy mélyen tisztelt vevőinknek csakis *kitünő* minőségű árukkal szolgálhassunk bátorokunk a *legjobb hírnévnek örvendő*

gróf Keglevich István utd.

czég, eddigelé ismert *. **. ***. *Extra*, és ****, cognacjain kívül, mint kiváló

különlegességet

Fine Champagne d' Hongrie

„V. S. O.” jegyű (1882. évjárat) cognacját *legmelegebben* ajánlani.

Kiváló tisztelettel

Mihelfi és Kandel

285. 1—0.

fűszer nagykereskedés

JANKY ANTAL

ajánl a **Karácsony ünnepekre** igen szép és olcsó

karácsony fákat

azok diszítésére szolgáló cikkeket — különösen, az **annyira kedvelt és czélszerű czukorka gyűjteményeket** a gyár által összeállítva **2 frt 50 kr., 3 frt 50 kr., 4 frt 50 kr. és 6 forint**os ládában. mindenféle **csemegéket — hus és halmücket — aszalt, csukrozott és nyers gyümölcsöket, bel- és külföldi asztali pecsénye aszú és pezsgő borokat, cognac-ot, rumot** nagy választékban, jutányos áron.

Vidéki megrendelések azonnal elküldetnek. 284. 1—4.

Sürgőnyezim: **Alacsritter.**

Karácsonyi kiállítás.

A nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívjuk

Karácsonyi kiállításunk

megtekintésére.

Egyszersmind ajánljuk mind a legolcsóbb bevásárlási forrást, egymint, mindenféle **karácsonyfa díszek, bombonierek, dobozok, czukorkák**, teljes karácsonyfára való diszítés

1 frt 50 krtól egész 3 frtig ezen olcsó árakat azért állapítottuk meg, hogy a nagyérdemű közönség meglegyen kimélve a sok hiába való járkálástól.

Ajánljuk továbbá 6 Felsége a király által kitüntetett csokoládé szalon bonbonokat **diós, mákos és tejes** kalácsokat. Vidéki megrendelést gondos csomagolás és pontos szétküldés mellett teljesítünk, elvállalunk karácsonyfa díszítést, melyet tisztelt vevőinknek díjmentesen diszítünk.

A n. é. közönség szives pártfogását alázattal kérjük

Alacs és Ritter,
czukrász.

Nagy-Várad, Bémer-tér.

Sürgőnyezim: **Alacsritter.**

BELÉPÉSI FELHIVÁS!

A »POLGÁRI TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET«

348 5—15

III-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet” módosított alapszabályai szerint 1898. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1900. év végeig tart. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket *s minden üzletrész után hetenként 10 kr. (20 fillér) fizetendő.* A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet czélja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg $\frac{4}{5}$ részét 6%-os kamattal és mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok belépésének és a heti fizetések bérmentes teljesítésének

megkönnyítése czéljából a szövetkezet a póstatakarékpénztárnál számlát nyitattatott.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként **5 kr.** beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1898. január 3-tól kezdődő 3-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szövetkezet üzlethelyiségében (Szent László-tér, Kovács-féle ház) **mielőbb** beiratkozni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1897. november hó.

A »Polgári takaré- és segélyszövetkezet« igazgatósága.

A III-ik évtársulat befizetési napjai:

hétfő délután 3—5-ig,
csütörtök délután 3—5-ig.

A szövetkezetnek eddig több mint 1100 tagja van, mintegy 20,000 üzletrészszel.

Karácsonyi ajándék-tárgyakat

felhívjuk, vagy gyermekek részére ne vásároljunk előbb sehol, míg meg nem néztük

KALENDA JÁNOS

Szent László-téri karácsonyi kiállítását,

a hol a bel- és külföld legremekebb gyártmányai kaphatók

leszállított olcsó szabott árak mellett.

Gyermek-játékokból óriási választék van kiállítva a legolcsóbb darabtól kezdve a legfinomabb különlegességig.

Kitünő első rendű varrógépek kaphatók előnyös feltételek mellett fenti czég fiók üzletében Sas-utca Mezey-házban, ugyanott varrógépek szakszerűen javíttatnak.

373 7—10